

ՄԱԿ-ի անդամ երկրների մեծ մասը՝ 150 երկիրներ դեմ կան ձեռնարկի են կնքել Ադրբեջանի բանաձևին, որը կոչվում է «Իրավիճակը գաղափար ստանձնելով», եւ որով վերջինս ցանկանում էր հաստատել իր ստանդարտի ամբողջականությունը: Բանաձևին կողմ են եղել միայն 39 երկիր, որոնք կան ՎՈՒՄԱՄ-ի, կան Խզվածական կոնֆեդերատի անդամ երկրներ են եղել: Բանաձևին դեմ են կնքել նաեւ Միջերկրածովյան համաձայնագրի ԱՄՆ-ը, Ռուսաստանը եւ Ֆրանսիան: Բանաձևը չի ստացել նաեւ Եվրոմիության անդամ ոչ մի երկրի աջակցությունը: Եվ չնայած ոչ մի իրավական ուժ չունեցող այս փաստաթուղթը նույնիսկ այսօրիսի ծայրամուկ համարվում է ընդունված, սակայն արագորձաբար Օսկանյանը ճշել է, որ այս կնքարկությունը ուղերձ է Ադրբեջանին, որովհետև վերջինս հասկանա միջազգային հանրության տրամադրությունները, որը մեծում է միակողմանի այսօրիսի բանաձևերը: Վարդան Օսկանյանը ադրբեջանցիների բանաձևը գնահատել է որովհետև երեսուցյակություն, որը ոչինչ չի տա դատարանական Բախին:

Մարտյան դեղիների առթիվ հարուցված ֆրեական գործը ռ՝ հանգրվանում է

Մեղադրանք կառաջադրվի՞ Լևոն Տեր-Պետրոսյանին

ԳՐԱՐ ԳԵՒՈՒԿԵՆՆ, Նախագահական ընտրություններից հետո Ազատության հրատարակում 9 օր բարունակ շարունակված հանրահավաքներ կազմակերպելու եւ իրականացնելու համար մարտի 1-ին հարուցվել է ֆրեական գործ: Նույն օրը հարուցվել է նաեւ մեկ այլ ֆրեական գործ՝ Ֆրանսիայի դեսպանատանը հարող սարածիում զանգվածային անկարգությունների կազմակերպման, իրականացման, աղտոտի գեներալ-մայորներին ձեռք բերելու եւ թափելու, իշխանության ներկայացուցիչներին ուսիկաններին դիմադրություն ցույց տալու համար: Մարտի 2-ին այս երկու ֆրեական գործերը, որոնք մեծում էին հասուկ մեջական ծառայությունում, մեջվեցին մեկ վարույթ: Հասուկ մեջական ծառայության հասկառու կարեւոր գործերով ազգային մեջակ, հարուցված ֆրեական գործի մեջակամ խմբի ղեկավար Վահագն Գարությունյանի հետ մեր հարցազրույցով փորձեցինք սեղեկանալ ֆրեական գործի քննարկներում այս օրերին կատարված ազատամարտի մասին:

սեղեկված հասուկ մեջական խմբում ուղեր են ներգրավված: - Դաւի առեւելով ֆրեական գործի մեջական ծառայությունը, ֆրեական գործի ծավալը, մեջակառարկական գործողությունների ծավալը եւ սեղեկվել է բավականին մեծ մեջական օղորտաժիլ խումբ, որում ընդգրկված են 50-ից ավելի մեջակներ, այդ թվում՝ հասուկ մեջական ծառայության, ազգային անվտանգության ծառայության, ոսիկանության մեջական գլխավոր վարչության, դատարանության մեջակներ: Բացի այդ, կա նաեւ ԳՐ գլխավոր դատախազի համարով սեղեկված դատախազների խումբ, որն անմիջականորեն դատախազական սիկոլոլոլիում է իրականացնելու ֆրեական գործի նախամեջակային օրինակառարկային մեջակներ: Դատախազական խումբը ղեկավարում է Արմավիրի մարզի դատախազ Գալոբ Դարախանյանը:

Տես էջ 2

Օսկանյանը հանդիպեց համանախագահների հետ

Մարտի 14-ին Վիեննայում աշխատանքային այցով գտնվող ԳՐ ԱԳ Նախարար Վարդան Օսկանյանը հանդիպել է ԵԱԳՄ Միջերկրածովյան համաձայնագրի խմբի համանախագահներին, հաղորդում է ԱԳՆ մամուլի կենտրոնը: Նախարարը ներկայացրել է հայկական կողմի մտադրությունները, Ադրբեջանի կողմից ԼՂ եւ Ադրբեջանի զինված ուժերի սիման գնում սեղեկված լարվածության մեջակային առիթով: Կողմերը մեջակել են նաեւ ԼՂ հիմնախնդրի կարգավորումը այլ առանցքեր սեղեկիլիսելու Ադրբեջանի փորձերը, մասնավորապես ՄԱԿ-ի Գլխավոր ասամբլեայում ԼՂ հիմնախնդրի վերաբերյալ բանաձև անցկացնելու ջանքերը: Զրույակցիցները մեջակել են նաեւ բանակցությունների վերականգնման համարվորությունները, ինչպես նաեւ ԳՐ Նորընթաց Նախագահ, վարչապետ Ս. Մարգարյանի եւ Ադրբեջանի Նախագահ Ի. Ալիևի համարվոր հանդիպման հարցեր:

Ս. Մարգարյան-Ալիև հանդիպումը աս հավանական է

Ադրբեջանի Նախագահ Իլիևը դեմ չէ ՆԱՏՕ-ի՝ ադրբեջանի 2-4-ը Բուխարեստի գագաթաժողովի քննարկներում Գայասանի Նորընթաց Նախագահ Սերժ Մարգարյանի հետ հանդիպելուն, «Թերեղին» ասել է Ադրբեջանի Նախագահի գործադիր աշխատակազմի միջազգային կառույցի բաժնի վարիչ Նուրուլ Մամեդովը, հաղորդում է Արմենոլից: Մամեդովը ճշել է, որ Ադրբեջանը Գայասանի հետ բանակցությունները շարունակելու իր սկզբունքային համաձայնության մասին ԵԱԳՄ-ի Միջերկրածովյան ամերիկացի համանախագահ Մեթյու Քայզալիին հայցել է սարածաքննարկ նա կատարված վերջին այդ ժամանակ:

Եվրոխորհրդարանը ընդդեմ արակարգ դրության

Եվրոխորհրդարանի ճիստի ժամանակ, 60 կողմ, 1 դեմ եւ 2 ձեռնարկով ընդունվել է որոշում՝ Գայասանի իշխանություններին կոչ անելով վերացնել արակարգ դրությունը: Եվրոխորհրդարանականները նշում են, որ արակարգ դրությունը դաւանաներում սահմանափակվել է ԶԱՄ-ների գործունեությունը, կոչ է արվում նաեւ աղաիկել մարտի 1-ի իրդարծությունների «թափանցիկ եւ անկախ» մեջակներ:

Հայաստանում այսօրի եւ հացի գները բանկացել են 10-15 տկոտով

Այս եւ որոշ այլ ապրանքների բանկացումը հիմնականում պայմանավորված է միջազգային գների աճով

ԱՐԱ ՄԱՐՏՎՈՒԿԵՆՆ, Վերջին մեկ-երկու բարաքվա ընթացում լայն սղաուման որոշ աղրանքների գների բարձրացումների վերաբերյալ երեկ իրենց ուսումնասիրությունների արդյունքները ներկայացրին առեւտրի եւ սննտական զարգացման Նախարար Ներսես Երիցյանը եւ սննտական մրգակցության դատարանության հանձնաժողովի նախագահ Անտ Եահնազարյանը:

Ներսես Երիցյանը հայցեց, որ վարչապետի որոշումը սեղեկված աշխատանքային խումբը թեթեւ է ուսումնասիրել առավել լայն սղաումում ունեցող 6 աղրանքների գնային փոփոխությունները եւ դրանց հիմնավորվածությունը: Այդ աղրանքներն են՝ ցորենը, այլուր, մեթը, կարագը, բարաքվա եւ բրնձը: Գնաղրվել են այս աղրանքների միջազգային գները, դրանց ներուսման ժամանակ սահմանված մասնային առեւտրի, մեթ ռուկայում իրացման գները: Միջերկրածովյան 25-ը, բացի կարագից եւ բրնձից, մնացած աղրանքները չեն բանկացել: Կարագի քանակաղորդ դայմանակրված էր նախկինում այս աղրանքի ներուստողների մկամամբ ընդունված վճիռներով, եւ այստեղ որոշ ձգտումներ եղան, իսկ բրնձի, մասնավորապես քայլանդակային բրնձի միջազգային գները բարձրացել են աննախաղեղ միջերկր 40 տկոտով:

Տես էջ 2

«Ճառանգության» սարծինակ խաղերը

«Ճառանգությունը» հաղորդադրություն է սարածել, որ «դիմել է ԳՐ վարչական դատարան Գայասանի Գանձադատության նախագահի»՝ «Արակարգ դրություն հայտարարելու մասին» 2008 թ. մարտի 1-ի հրամանագիրն անվավեր ժանաչելու հայցաղիմումով»: Ըստ կուսակցության սարածած հաղորդագրության, «ի թիվս այլ սահմանափակումների, ժողովրդավարական հանրակարգի գործունեության կատեղումը, մասնավորապես զանգվածային լրատվամիջոցների թեմասիկ քննարկների մեջակումը հակասում են Գայասանի օրենսդրության, ինչպես եւ Մարտի իրավունքների եվրոպական կոնվենցիայի դատախազներին: Այդ անմեծի արդյունում էադես ստեղծվել է անկախ եւ ընդդիմադիր թեթերի ու կայրերի աշխատանքը, ինչը հաղափացիների՝ առաջառ, համարաղակ սեղեկաւրություն սահմալու իրավունքի կոռուիս խախտում է»: Դատարանում ուղղված դիմումում «Ճառանգությունը» խնդրում է անվավեր ժանաչել վերուսյալ հրամանագիրը: Այս հաղորդագրության սարծինակությունն այն է, որ երբ արակարգ դրության հարցը մեջակվում էր Ազգային ժողովի հասուկ միսում, մեջակմանը ներկա «Ճառանգություն» խմբակցության եւ ոչ մի անդամ գրավոր դեմ չարախայցվեց արակարգ դրությանը: Իսկ նման նախագծի ներկայացման դեղում արակարգ դրության հարցը կրկնվել էր նախկինում: Փաստորեն «Ճառանգությունը» ժամանակին չօգտվեց իր իրավունքից, իսկ այժմ արակարգ դրության հարցը փորձում է վիճարկել դատարանում, թեթես հայլերը համարեցնելով ստացած հրահանգներին:

Հարավային Կովկասում հեթնարական սցենարներն էլ են նմանվում

Վրացիների ներկայիս հազարուրդ՝ Երեսանի քազմամարդ հալվանների երկրորդ փո՞ղ

ԱՐԱ ՄԱՐՏՎՈՒԿԵՆՆ, Ընտրությունները մի տեսակ փորձաքնն են դարձել այն երկրների համար, որոնք հրաժարվելով մեկ օրերից փորձում են անցնել եվրոպական եւ ամերիկյան իրականության օրինակին՝ որոշեցնելով ժողովրդավարական ընթացիլ ինչպես երկրի զարգացման, այնպես էլ միջազգային հանրության մեջ ինտեղրիլու մանաղարհին: Միայն թե աս դեղում կան միայն արծեղների անվանումները, բայց դրանք որովս այդդիսին դեռես սղոմնակրված փոկում էլ չեն:

Նախագահական ընտրությունները ցույց տվեցին, որ մեջակում դեմ գերակում է մալիավեյիական մոտեցումների ընտրությունը՝ որովս ուզածին հասնելու անմատղղակի մեթոդ: Միջերկր ըստ Մալիավելու, մոլասակն արդարացում է միջոցները, եթե խոսել դեմսության կայունության ու դեմսական ասիերի դատարանությունը է վերաբերում, ինչից մեթն այնքան հեռու են: Ամեն դեղում, Գարավային Կովկասում ընտրությունները որովս կանոն գնահատվում են մոտ ժողովրդավարական չափանիւներին, բայց ընդդիմությունը գրեթե միս անհամաձայն է մնում: Միայն թե այդդիսեսե քազմակրին սարքեր են դառնում գործողությունների հաղորդական տրամաբանությունն ու մոտեցումները:

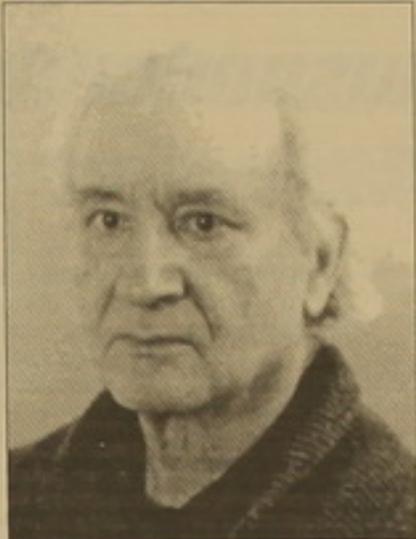
Վրաստանում էլ հունվարի 5-ին նախագահական ընտրություններ էին, իհարկե, ոչ հերթական, ինչպես Գայասանում: Վրաստանի նախագահ Ասակաւալիլի որոշեց արահերթ նախագահական ընտրություններ անցկացնել՝ թեթես աննաճիս հայլն անելով նույնըրթյան ցույցերից հետո սեղեկված իրավիճակից դուրս գալու համար: Ընդ որում, հարեանների մոտ էլ արակարգ դրություն հայտարարվեց՝ գրեթե նույն դրույթներով, ինչ Գայասանում մարտի 1-ին:

Տես էջ 3

ԱԶԳ-ՆԵՐՐԻՐ

Նկարչություն

2007 թվականի հուլիսի առաջին օրերին Փարիզում «Ին մը բուժական» 16-րդ քաղաքային իր ծառայակիր ու հարմարված բնակարանում (Անդրե Մորան ասում է՝ 16-րդ քաղաքային ամրոց, 16-րդ քաղաքային բնակիչ լինել նշանակում է ինժեներություն կարծի ունենալ) ֆրանսիական մամուլի հին գայլերից մեկը՝ նշանավոր «Սուդ»-ի հնամայն աշխատակից Յայկ Արազը ինժեներական գեղանկարչական մի այլո՞մ եւ ուզեց իմ կարծիքն իմանալ: Անունը ինժեներանոթ էր, քեղեցիկ հեռու հիշեցի, որ մեկ-երկու անգամ լսել եմ իր անունը: Բացեցի այլո՞մը, քերթեցի, եւ առաջին տպավորությունս իմ մեջ անմիջապես արթնացած - այլո՞մի աղթած հուճեք էր ու հիշողությունը մեր սխալելի Արազես Յունացիի նկարչության: Ամանությունը, համադրական հիշողության քերթողը, դա հեռու ավելի դարձրեց ու հստակ դարձավ, գայլիս էր նկարչության սկզբունքից եւ գույների ու մեծերի աշ-

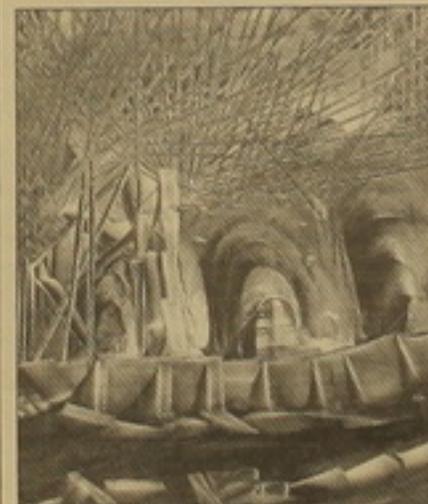

itinéraire de l'invisible

AZIK VASKEN

ՅՈՒՐԻ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

ԱՐԿԵՍԱԳԵՏԻ «ԱՆՏԵՍԱՆԵԼԻ ՈՒՂԻՆ» ԿԱՉԳԵՆ ԱՎԱՆԵՍՅԱՆ

Վազգեն Ավանեսյան (Ազիկ Վազգեն) Զարայր, 1995, կտավ, յուղաներկ, 69x60
Սայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի «Խրիմյան» բանձարան

վարություններ ու անակնկալներ, բայց հայ մարդու ծիրը հաղթահարում է, թվում է, անկարելի է, ի վերջո, քաջ գասկոնցի գրական հերոսի ղեկ, սաղանդակը հայր հասնում է ինժեներանոթում եւ ինժեներասեսման բարձր աշխժանին:

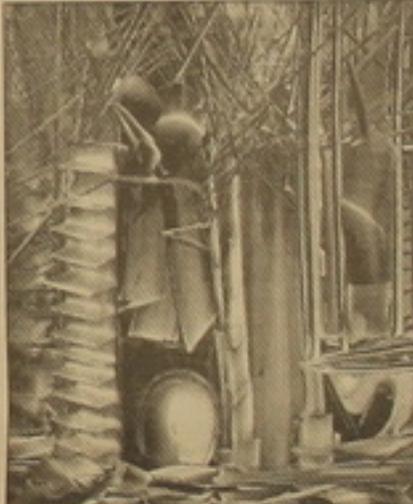
Վազգեն Ավանեսյանը ծնվել է 1927 թվականին, վաղուց Պարսկաստանի հինավուրց բնակավայրերից մեկում՝ Ղազվինում: Տասնվեց տարեկանում հեռանում է Պարսկաստանից, իր մանկության եւ դաստիարակության վայրերից եւ այլեւս երբեք չի վերադառնում:

Վազգեն Ավանեսյանը, ի վերջո, գայլիս է Փարիզ, էլ ո՞ր տիպի գնա «չմտալ»՝ հիվանդությանը բռնված մարդը, եթե ոչ Փարիզ՝ արվեստների մայրաքաղաքը: Եվ այստեղ երեսաստի հայր կարողանում է միաժամանակ եւ գիտական, եւ գեղարվեստական կրթություն ստանալ: 1947-1957 թվականներին նա սովորում է Սորբոնի համալսարանում, գիտական թեզ է պաշտպանում՝ ստանալով գիտության դոկտորի աստիճան, 1948-1954 թվականներին սովորում է Անդրե Լոթի արվեստագիտության ստանալով գեղանկարչական բարձր կրթություն: Չեսագայում նա աղթում է երկակի կյանքով՝ իր տպուկում ու իր անձը նվիրաբերում է երկու դասավանդող աղթարեզի՝ բարձրագույն մաթեմատիկայի եւ բարձրագույն գեղանկարչության:

1964 թվականից Վազգեն Ավանեսյանը հաստատվում է Առաքարգուտ՝ դասնալով Լուի Պաստյուրի անունը կրող համալսարանի ճիշդագիտության դոկտոր, ինչպես ընդունված է կոչել առանձնահատուկ կարգավիճակ ունեցող դոկտորներին:

Իր համար Վազգեն Ավանեսյանը ընտրում է Ազիկ ծանկանունը, երեխա ժամանակ փոփոխ Վազգենին մայրը փաղաքեղանով Ազիկ է կոչել: Եվ եվրոպական գիտական աղթարեզներում մեծակրթության դասաղթարեզված հայ մարդը աղթվում է իր գեղանկարչությանը, իր երեսակալության աշխարհին՝ ընժանեկան Ազիկ Վազգեն փաղաքեղան անունը դարձնելով ծանկանուն: Իր դասնալով երկար ժամանակ իր աշխատակիցների ու գործընկերների համար զաղթելի է մնացել իր նկարչությունը: Եվ նույնիսկ այն ժամանակ, երբ նա կազմեցրց ցուցադրվում են նշանավոր ցուցահանդեսներում եւ հայտնի թանգարաններում: Եվ միայն երբ համալսարանի դոկտորը թողնում է գիտական կարգավիճակը աշխատանքի ու անցնում է հանգստի, իր ընկերներին բացում է իր գաղթելից՝ միանգամից դառնալով նրանց առանձնահատուկ սիրտ եւ խանդաղասանի առարկան: 1986 թվականից սկսած Վազգեն Ավանեսյանը աղթանալում է միջազգային բարձր դասնալների, մրցանակների, մեդալների եւ գնահատության այլ բարձր դրսեւորումների:

Իմ համար ողորդությունը հեռու ծերունագրող նկարիչը անթիքանորեն ցույց է ցալիս իր դարձանքներ ու մրցանակներ՝ 1986 թվականին՝ Ֆրանսիայի Ֆրանսիական մրցանակ, 1989-ին՝ Բելգիայի ժամանակակից արվեստի միջազգային ակադեմիայի արտեսական «Ռակե արժանվեցի» մրցանակ, 1990-ին՝ Ֆրանսիայի ազգային Լուսավորության արտեսի «Ակադեմիական արժանվեցի» մրցանակ... Եվ այսպես էլի վեց-յոթ միջազգային մրցանակ մինչեւ վերջինը՝ 2006 թվականին Իսպայի դասնալական ակադեմիայի «Սուդես» (արվեստի մասնաձյուղ) դասնալը, ինչպես նաեւ նույն տարում իսպայական երկու այլ ակադեմիաների՝ Միջազգային «Գրեյի-Մորիս» ակադեմիայի եւ իսպայական գրականության,

Վազգեն Ավանեսյան (Ազիկ Վազգեն) Լեվանտ սրահակայր, 2000, կտավ, յուղաներկ, 79x60
Սայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի «Խրիմյան» բանձարան

գիտության ու արվեստի ակադեմիայի անդամ դասնալը...

Առանձնաղթես տղալորի է Վազգեն Ավանեսյանի միջազգային ցուցահանդեսների երկար ցանկը, եւ շատ դասավանդող՝ սարթեր երկրների՝ Ֆրանսիայի, Բելգիայի, Գերմանիայի, Իսպայի, Խաղանիայի, ԱՄՆ-ի եւ այլ երկրների այն վայրեր, թանգարաններ ու ցուցահանդեսներ, որո՞մ կազմակերպել են նա անհասական ցուցահանդեսները՝ սկսած 1975 թվականից: Իր մասնակցությունները միջազգային ցուցահանդեսներին շատ-շատ են, դրանց դարձրելով արդեն մեծ սեղ կզբաղեցնի: Այս ամենը հեռարժանկան էր, զարմացնող եւ ուրախալի, բայց առավել հեռարժանկանը, ինչպես, իր նկարների աշխարհին էր: Նկարիչը մեկ մյուսի հեռեկից շարունակում էր իր յուղաներկ աշխատանքները՝ միևնույն ժամանակ ներկայացնելով սեղեղագործելու իր սկզբունքները, գունազոյացման իր միջոցներն ու մեթոդները, վերլուծելով յուրախանյուր կազմի գեղանկարչական յուրահասկությունները: Նկարի խոսող մեղ էր, շատ սաղուն, գեղեցիկ ու բարեկիր հայերեն, դոկտորական մակարձակ լեզու, եւ թվում էր, թե Վազգեն Ավանեսյանը ողջ կյանքում ոչ թե մաթեմատիկա է դասնալանդել, եղել է ոչ թե Առաքարգուտի համալսարանի մաթեմատիկայի դոկտոր, այլ զուտ հայկական միջազգային կերտարվեստի ու մակույթի հանրամասնի դասնալող ուսուցիչ: Տեր եւ ճիկին Ավանեսյանները շատ բան դասնալեցին Առաքարգուտ իրենց ճիտ ու անցողական հայկական մենակրթության մասին: Եվ ողորակի գաղանակ էր, թե իրեն ինչպես էին մաղթանել իրենց խոսի, իրենց հայերենի փափուկ, թալեյա, սաղուն գեղեցկությունը:

Ինչ է նկարում Վազգեն Ավանեսյանը: Վերստական, արտեսակի հորիմակներ, երեսակալական աշխարհի խորտղալոր ու գունազեղ սեղիներ, անտղոր, ինչպես երբեք ասում են՝ «լուսնային լանդշաֆ» եւ սաղուն ձեռնաղակներով ու աղարկներով լեզուն վիտալ սարանություններ... Առաջին մյուս այլ ամենը թվում է յուր, մեխանիկական դասնալում, սեղեցիկական հնարի արտյուն: Սակայն շատով այլ զգացանք եղել է սաղին եւ ընթեր-

ցողի աղթես բացվում է նկարի հոյակաղ աշխարհը, որտեղ նույնան գեղեցկություն եւ ողեզիա, նույնան մարտասիրություն եւ զգացականություն եւ նույնան դրամա եւ կործանում կա, որնան դրամ կան իր շուրջը, մեր շուրջը, մարդկային սովորական կյանքում եւ իրականության մեջ: Նկարիչը սեղեցում է, կարծես թե, զուգահեռ իրականություն - երկրող աշխարհ, որտեղ ամեն ինչ ենթարկված է գեղարվեստական սեղեղագործության օրենքներին: Նկարի աշխատանքներում հոյակաղ եխտբեխա կա, ներին դիմանիկ ուժ, մեծ արտասպանականություն, եւ դայթող, ընդարձակող սեղեցիի իրական դասնալներ հիշեցնող նա կազմերը դասնալ են իմաստաղոր խոսող, այլաբանություն երկիր մոլորակի, մարդկության կյանքի ու մակասագրի մասին: Իր մի շար կազմերը «բնակեցված են» զանազան ֆիգուրներով, մարդկերող արտաներով, դեկորանան կենդանիներով... Դրամ ողթես, այլ աշխարհների արտաներ են, թե՛ մեծ մեծ երկիր մոլորակի բնակիչներս, որ գնում են դեղի դրամ, դեղի սեղեղական կործանումներն ու ամալությունը... Վազգեն Ավանեսյանի կազմերը հայտնաբեսական վկայություններ են սեղեցիկական զարգացման աննախընթաց զարգացման հասած իրականության վստանների ու սագնաղթերի, աղթեսների ու կործանումների, հոգեկան ամալության եւ բարոյական սղատնայից դարաղի մասին: Ուսի եւ ամենեկին էլ դասնալական էլ հեռեկալ փաստը, 2000 թվականին Առաքարգուտ իրագործել է մի աննախաղեղ ծրագիր, որ կոչվում է «Ասվանաշուունչ 2000», ժամնուր հասողով, մեծաղթես, շեղ ու դասնալաղող հրատարակել է Ասվանաշուունչը: Ընդ որում, այս հրատարակություն մեջ օգտագործել են մարդկության անցած ծանաղարիի ողջ դասնալությունը, մարդկային գիտական ու գեղարվեստական մեղի սեղեղագործական ողջ հարսությունը: Ի թիվս բազմաղթեսի ու բազմաղթի այլ նյութերի, այս հրատարակության մեջ ընդգրկելով օգտագործել են աշխարհի մեծ արվեստագեղներին՝ ասվանաշուունչի կամ րիստոնեական թեմաներով սեղեղված լավագույն սեղեղագործությունները: Եվ յուրախանյուր հասողում տղաղթել է նաեւ մեր հայերնակի կազմերից ընտրված համաղթասաղթան գործի վերաղթությունը: Այսպես, օրինակ, ժամնալերող հասողում, որ «Եսայու գիրք» է, մեծաղթես գրի զույգ էղում տղաղթված է Վազգեն Ավանեսյանի «Առաղթություն» կազմը իրեւ Եսայու մարգարեության մի խոսի՝ «Չի եղիցին երկինք նոր եւ երկիր նոր» (65,17) գեղարվեստական արտաղթուն: Աղթեսարանները, այս դարաղթային՝ «Ասվանաշուունչ 2000»-ի հրատարակությունը, Վազգեն Ավանեսյանի կազմերում ժամնալ են կրմարաղթական աղանձնակի խոսի եւ հոգեղոր խոս թուղանդալություն:

Ֆրանսիական արվեստագեղները բարձր են գնահատում Վազգեն Ավանեսյանի նկարչությունը: Մամուլի կարծիքներն ու հրատարակումներն անըղթացել են նկարի արվեստը ներկայացնող - Ամեսանելի ողթես - խոսողից կող մեծ աղթունով, ողի հեղինակները ժամնալված մարդիկ են՝ գրող, արվեստագետ, կինոգեղ Միշել Ուանդոնը, գրող եւ լրագրող Յան Որլենը, արվեստի կնոթաղաս Ալեք Յավաղթես եւ ողթեսներ:

Մեր գրույցը երկարեց մինչեւ երկու: Շերտնաղող նկարից մեծ սիրով ու խանդաղականով էլ խոսում էր Յայասանի մասին, եղաղում էր մի օր իր ցուցահանդեսը սեսնել Յայասանում: Եր խոսեղիմ Յայասանի թանգարաններում իր նկարներ ունենալու մասին, նկարիչը, ինժե համար շատ անղթասաղթուն, եւ ու գեղեցիկ նկարիչներին, այրողիսի բան միշտ էլ լինում, «ասաղ խնդրեմ, ընթեր ինչ որ ուզում եւ վերցրել մեղ հես, ինչ որ կընթեր: Խոս շատ անղթասաղթուն էր նկարի այս վերաղթունում: Բայց դե՛ մեծաղթես կազմեր, հեռու դրամը սեղաղթունում... Այնուամենայնիվ, Սայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի «Խրիմյան» թանգարանի համար ընթերցելով միջին լավերի երկու կազմ («Զարայր»՝ 1995, կտավ, յուղաներկ, 69 x 60, եւ «Աղթան սրահակայր»՝ 2000, կտավ, յուղաներկ, 73 x 60), որոմ այսօր արդեն ցուցաղթված են այլ թանգարանում:

Վերաղարձից հեռու մեղով անընդհատ Վազգեն Ավանեսյանի նկարների հես էլ եւ մեծանում էլ, որ Յայասանում մարդիկ ողթես էլ իմանան մեր հայերնակի անունը, կյանքն ու գործը: Եվ աղթարակեղ թարգմանել ու ընթերցողին ներկայացնել եվրոպական ժամնալում ունեցող արվեստագետ Միշել Ուանդոնի խոսող Վազգեն Ավանեսյանի նկարչության մասին:

Գ. Գ. Այս գրույցում ու Միշել Ուանդոնի վարաղթան-հողվածի թարգմանությունը վարողը դասնալ էլի տղաղթություն, բայց աղթես կյանքի ընթացն ու հոսող անընդհատ հեսաղթուն էլի դրամը հրատարակումը: Խոսողանում են՝ եւ հեռուղթական չեղա, եւ այսօր մեղաղթուն են ինժե գզում նկարի հիտեսակի աղթես: Առաքարգուտի յուր հասող, որ մեր սարանդաղթուն հայերնակիցը՝ Վազգեն Ավանեսյանը, կընել է իր մահկանաղթուն... (Միշել Ուանդոնի հոյակաղ՝ հաղթունով)

որ

Գրիգոր Աճեմյանը այս բաճապետի ընթացքում կարող էր հանդես գալ երիցս եւ այն էլ ծավալուն հոդվածներով, իր «նյութը» համագանձորն ուսումնասիրած եւ այնպես կրիս ու դասակարգել, միանգամայն հասկանալի է եւ նույնիսկ ընդունելի, եթե չմտածանք նրա կենսագրությունը, խառնվածքն ու գրելաձևը: Բայց կառուցած է, ընդունելի չէ բանավեճի այն տեսակը, երբ մեկի համար դասավանդել է մյուսի տեսակետը, եթե այդ մյուսը չի մտածում ճիշտ իր նման եւ ավելին, երբ դասավանդը «համեմակում» է անհիմն մեղադրանքներով, վիրավորական արտահայտություններով, երբ տեսակետի, առաքելի փոխարեն փորձում է դաս տալ կամ դաս դրախտ դասնազրկել:

Իր երրորդ «Պատասխան դասնազրկների նորոգող դասարաններին» («Ազգ», փետրվարի 23) հոդվածի «Ֆեթադուրյան» մեջ Աճեմյանը բողոքի անդրադարձել է նաեւ իմ «Ներել քեզ քննել» («Գալանք քեր», 15 փետր., 2008թ.) հոդվածին: Չփորձելով խորանալ առաջադրված հարցադրման նրբերանգի, խնդրի հոգեբանական մտնեցման մեջ՝ նա չի հանդուրժում, որ իր նման մտածելով «հոդվածի առաջին կեսում» «երկուրդ կեսում» «եղելով եմ» իր գծից, որ կրում է մտնում է «փոխա» ընթացում գրողների ողջ տեղեկագրությունը եւ անվան ընդհանրադրում: Ուղում է, որ բոլորը հայտարարեն, քեզ նման արդարևոր գրողներ էին, առաջարկված հանել գրադարաններից նրանց գրքեր, գրականության դասնաբարձից նրանց մասին գրվածները, փոխել փողոցների անունները: Գուցե հեռուստաընկերություններին էլ արգելվեմ ցուցադրել «Նահապետ» ու «Կարոզ» (չինական լույս Ա. Սարգսյանի, ոչ Ռ. Ա. Սթյուարտի կերպավորումները), գուցե նոր երիտասարդ ռեժիսոր ու դերասաններին էլ արգելվեմ բեմադրել «Մրա Գեղեցիկ» (բեմադրվել է նաեւ անցյալ տարի):

Այդպես 1930-ականներին էին անում: Այսօր մեմ ինչ-որ բանով ողիս արքեպիսկոպոսի, քե՛զ ոչ: Իմ իր գծից «Եղելով» (եւ ոչ թե հակա-տակվելը) նա ուղում է որովհ «Գալանք կրոնականությանից եւ անմեղական Երկրից թխող դիրտուրում», «նային ու մեխին հարվածող» հոդված, «խորհրդային ժամանակ» մտածողության հետնամ: Նայի՛ գրե-

Վկանա դասասիրան Գրիգոր Աճեմյանին

ՎԱԶԳԵՆ ԳԱՐԻԲԵՆԱՆ

լուց առաջ Աճեմյանը չի՛ փորձել մտածել, քեզ ինչպե՞ս կամ ինչու՞ իմ այս կերպ արտահայտվելը կարող էր լինել «գրական կրոնականությանից եւ անմեղական Երկրից թխող դիրտուրում»: Ես այդպես չեմ մտածել նույնիսկ իմ մասին, քեզ ինչ կարող էր լինել «անմեղական Երկրից», դրա համար է այդպես կրիս ու կարող է Գրիգորի մասին: Գրիգորի մասին եմ մտածել, քեզ Չ՛իմ մտածել, քեզ Չարյանն ու Քոչարը իմ ինչն են, կամ ինչ անմեղական Երկրից կարող եմ ունենալ, կամ այսօր կա՞ մեկը, որը կարող է ինձ «դասավորեցնել»: Այդպե՛ս երբ ես հետազոտում եմ, որ Չարյանի ու Քոչարի մարդկային կերպարները անբարո են, արտաբերում են, որ անմեղական, որ «մասնիկ» խառնել այնպես դաժակ է նրանց անվանել, եւ որ այդ երեսույթը խստորեն դժգոհ է դասադասակարգի, այսպես համար Աճեմյանը գրի է ինձանից, իսկ երբ ստան եմ, քեզ «Նահապետ» ու «Կարոզ» կյանքը դեռ ընթացող մեջ է (չմտածանալով նաեւ կրոնի նշանակությունը) եւ որ հետագա «մտածումներ» ժամանակ գործն է եւ ոչ իմ ու Աճեմյանի (իր անունը չեմ օգտագործում), Աճեմյանը անբավական է դատում, այլեւ փորձում է մեղադրել-երգիծել: Նույնը կարող էի ես անել, բայց իմ «խառնված» ու «բացառությունը», որից ինձ դժգոհ է, եւ մասնավորապես քանակիցն է իմ ընթացումը, ինձ թույլ չեմ տալիս այդպես գրել:

Իմ հոդվածը իմ ստորագրությամբ է եւ ոչ թե իմ ղեկավարած ամբիոնի, որին նույնպես Աճեմյանը չի մոռանում դասեր տալ, քեզ «դասավոր» եւ անցյալ տարի սասնամայակներում արժեքավորել ն. Չարյանի եւ Յ. Քոչարի քրոնիկ կամ չքողած ժառանգությունը»: Իսկ ինչը ինչ գիտի, քեզ ամբիոնը ինչ ծրագրերով է վերջին երկու սասնամայակում վարում դաս-

Ճարունակում եմ բանավեճը Ն. Չարյան-Շ. Քոչար զույգի գործունեության գնահատության հարցի շուրջ: Այս էջում ներկայացնում եմ գրականագետ Վ. Գարիբյանի անդրադարձը Գր. Աճեմյանի փետրվարի 23-ին մեր քերքում հրատարակված հոդվածին, իսկ հարցողը էջերում բանավեճին միջամտում է գրականագետ Ղափար Գասոնյանը: Տեղեկացնում եմ, որ խմբագրությունը ստացել է նաեւ Շ. Քոչարի դատեր Նվարդ Քոչարի ընդարձակ հոդվածը ի տաբատություն Շ. Քոչարի, որը լույս կեսնի մեր քերքի առաջիկա համարներից մեկում:

սոր): Իսկ Չարյանի ու Քոչարի մասին վերջին երկու սասնամայակում ախտահարումներ չեն գրվել: Սա արժեքավորում չէ: Ծրագրային հեղինակներ չեն եղել, իսկ հիմա են սպիտակ գրողներ: Աճեմյանություններ, մագիստրական քեզեր ու ակադեմիկոսական Երկրի են գրվել Յ. Օսկանի, Վ. Թեմյանի, Ն. Սարգսյանի, Չամստեղի, Յ. Կոստանդյանի ու մյուսների մասին: Սա վերաբերվածներն են: Գրիգոր Աճեմյանը, այս ամենի մասին չի մտածել, հարկ է համարում ամբիոնին ու նրա վարիչին խոստովելու, դասավորեցնել ու դասնաբարձել:

Երբ ես ստան եմ, որ գրականագետների նոր սերունդը մեզանից ավելի լավ կարող է լինել այդ քերքի գրական արժեքները, որովհետեւ ազատված կլինի մեր սերունդի բարոյությունից, դա չի նշանակում, քեզ մենք ողիս խոսակցի այդ անել, իսկ «մեր սերունդ» ասելով ես նկատի ունեմ, հասկանալի է, ոչ միայն ինձ (որին Աճեմյանը խոստովել է ինչպես մահագրվել իմ բարոյությունով), այլեւ, նաեւ հենց իրեն՝ Աճեմյանին, որ օտա ավելի բարոյաբավորված է:

Ցավում եմ, որ «հիմար» անող Գ. Աճեմյանը չի հասկացել Քոչարի փողոցի բնակիչներին ավելի ուշ հարցում անելու հեզմանը, որ նշանակում է, քեզ այնքան նրա մասին ոչինչ չեմ իմանա (այնպես չեմ կարողանում եւ կրեմ, կամ եթե հիշեմ, կասեմ՝ այդ նա չէր, որ գրում էր Չարեցի դեմ: Աճեմյանին ոչինչ չի՛ հուսել հոդվածիս ավարտը, որտեղ հարցադրվում է (որի մեջ դասասիրան էլ կա), քեզ այդ ինչպե՞ս եղավ, որ Քոչարի փողոցի ավարտով է սկսվում Չարյանի փողոցը. «Ֆեթադուր» դարձյալ միասին:

Որ ոչ վաղ անցյալի մեր գրականությունը նորովի դիտարկման եւ վերաարժեքավորման կարի ունի, եւ որ «մասնիկներ» էլ ողիս մասնաբաժնի դասադասակարգի, որ այդ երեսույթը չկրեցի այսօր կամ վաղը, միանգամայն է, եւ որ այս բանավեճն էլ տեղին էր ու կարեւոր, եւ ոչ քողող զատերն են այդպես մտածում, եւ դա բնավ էլ Գրիգոր Աճեմյանի մտնաբերող չէ: Ինչու՞ է նա կարծում, քեզ ինչը մեղադրող է ու դասավոր միաժամանակ եւ կրեցի էլ դասասիրանը բոլորին ու բազմիցս, դասեր տալ ու դասնաբարձել:

Մեկ անգամ ասաց, լավ ասաց, միջոց արեց, բավական է: ■

ԱՆԱԿԻՑ ՀՈՒՄՈՐՑԱՆ

«Ինչպե՞ս եւ» հարցին մեկ դասասիրան ունի՝ «ես միջոց օտա լավ եմ»: Ասում է ու մեզ արիք տալիս նորից անդրադարձալ իր ուժեղ տեսարիչ, իր կենսագրությամբ, այն ամուսնից, որը եթե խոստովանողի տալ անեն, մարդկային մի հանի գունեղ նկարագիր ձեռն ձեռնապատկեր միասին կհասցնեն, կտեսն, բայց երեսուց անգամ, վաճառել արմատներով, նրան ձեռնով, վանեցու արմատներով, դասնաբարձի կարգապահությունից դասնաբարձի 90-ականներին հրաշարված, հրաշարի հայերենի սիրտթեթող մեզ ծանոթ բացառիկ այս գեղեցիկ հայերեն ձեռնապատկեր միայն տայրդուր ընծաներ է բաշխել՝ կիմոսիցի գեղեցիկ կանաչու հարաբեր ուղիղ-գեղեցիկ կանաչու հարաբեր ուղիղ-գեղեցիկ, դասնաբարձի մեջ անմասնաբաժնի անունների ընկերակցությունը վախճանի բացառիկ առիթներ... Գազդուրի գործարար, քե՛զ մեծ իմաստով մակուղի, գեղեցիկի սիրտհար մասին գրեմ, երբ խոսեց դասնաբարձի Յուլյա Տեր-Չարությունյանի է վերաբերում: Որտեղից էլ սկսեմ, միտնում է՝ կյանքի 88 հասնունների միայն գունակուր տեղեր են իմ գրչին դաս լինելու, իսկ սեւ-մեծանակ նրա վառ ինքնուրույն ժամանակները, ու վառ ինքնուրույն ժամանակները, չեղելի ժամանակներ են իմ գրչին: Ուղիղ-գեղեցիկի սիրտհար մասին գրեմ, երբ խոսեց դասնաբարձի Յուլյա Տեր-Չարությունյանի է վերաբերում: Որտեղից էլ սկսեմ, միտնում է՝ կյանքի 88 հասնունների միայն գունակուր տեղեր են իմ գրչին դաս լինելու, իսկ սեւ-մեծանակ նրա վառ ինքնուրույն ժամանակները, ու վառ ինքնուրույն ժամանակները, չեղելի ժամանակներ են իմ գրչին: Ուղիղ-գեղեցիկի սիրտհար մասին գրեմ, երբ խոսեց դասնաբարձի Յուլյա Տեր-Չարությունյանի է վերաբերում: Որտեղից էլ սկսեմ, միտնում է՝ կյանքի 88 հասնունների միայն գունակուր տեղեր են իմ գրչին դաս լինելու, իսկ սեւ-մեծանակ նրա վառ ինքնուրույն ժամանակները, ու վառ ինքնուրույն ժամանակները, չեղելի ժամանակներ են իմ գրչին: Ուղիղ-գեղեցիկի սիրտհար մասին գրեմ, երբ խոսեց դասնաբարձի Յուլյա Տեր-Չարությունյանի է վերաբերում: Որտեղից էլ սկսեմ, միտնում է՝ կյանքի 88 հասնունների միայն գունակուր տեղեր են իմ գրչին դաս լինելու, իսկ սեւ-մեծանակ նրա վառ ինքնուրույն ժամանակները, ու վառ ինքնուրույն ժամանակները, չեղելի ժամանակներ են իմ գրչին: Ուղիղ-գեղեցիկի սիրտհար մասին գրեմ, երբ խոսեց դասնաբարձի Յուլյա Տեր-Չարությունյանի է վերաբերում: Որտեղից էլ սկսեմ, միտնում է՝ կյանքի 88 հասնունների միայն գունակուր տեղեր են իմ գրչին դաս լինելու, իսկ սեւ-մեծանակ նրա վառ ինքնուրույն ժամանակները, ու վառ ինքնուրույն ժամանակները, չեղելի ժամանակներ են իմ գրչին: Ուղիղ-գեղեցիկի սիրտհար մասին գրեմ, երբ խոսեց դասնաբարձի Յուլյա Տեր-Չարությունյանի է վերաբերում: Որտեղից էլ սկսեմ, միտնում է՝ կյանքի 88 հասնունների միայն գունակուր տեղեր են իմ գրչին դաս լինելու, իսկ սեւ-մեծանակ նրա վառ ինքնուրույն ժամանակները, ու վառ ինքնուրույն ժամանակները, չեղելի ժամանակներ են իմ գրչին: Ուղիղ-գեղեցիկի սիրտհար մասին գրեմ, երբ խոսեց դասնաբարձի Յուլյա Տեր-Չարությունյանի է վերաբերում: Որտեղից էլ սկսեմ, միտնում է՝ կյանքի 88 հասնունների միայն գունակուր տեղեր են իմ գրչին դաս լինելու, իսկ սեւ-մեծանակ նրա վառ ինքնուրույն ժամանակները, ու վառ ինքնուրույն ժամանակները, չեղելի ժամանակներ են իմ գրչին: Ուղիղ-գեղեցիկի սիրտհար մասին գրեմ, երբ խոսեց դասնաբարձի Յուլյա Տեր-Չարությունյանի է վերաբերում: Որտեղից էլ սկսեմ, միտնում է՝ կյանքի 88 հասնունների միայն գունակուր տեղեր են իմ գրչին դաս լինելու, իսկ սեւ-մեծանակ նրա վառ ինքնուրույն ժամանակները, ու վառ ինքնուրույն ժամանակները, չեղելի ժամանակներ են իմ գրչին: Ուղիղ-գեղեցիկի սիրտհար մասին գրեմ, երբ խոսեց դասնաբարձի Յուլյա Տեր-Չարությունյանի է վերաբերում: Որտեղից էլ սկսեմ, միտնում է՝ կյանքի 88 հասնունների միայն գունակուր տեղեր են իմ գրչին դաս լինելու, իսկ սեւ-մեծանակ նրա վառ ինքնուրույն ժամանակները, ու վառ ինքնուրույն ժամանակները, չեղելի ժամանակներ են իմ գրչին: Ուղիղ-գեղեցիկի սիրտհար մասին գրեմ, երբ խոսեց դասնաբարձի Յուլյա Տեր-Չարությունյանի է վերաբերում: Որտեղից էլ սկսեմ, միտնում է՝ կյանքի 88 հասնունների միայն գունակուր տեղեր են իմ գրչին դաս լինելու, իսկ սեւ-մեծանակ նրա վառ ինքնուրույն ժամանակները, ու վառ ինքնուրույն ժամանակները, չեղելի ժամանակներ են իմ գրչին: Ուղիղ-գեղեցիկի սիրտհար մասին գրեմ, երբ խոսեց դասնաբարձի Յուլյա Տեր-Չարությունյանի է վերաբերում: Որտեղից էլ սկսեմ, միտնում է՝ կյանքի 88 հասնունների միայն գունակուր տեղեր են իմ գրչին դաս լինելու, իսկ սեւ-մեծանակ նրա վառ ինքնուրույն ժամանակները, ու վառ ինքնուրույն ժամանակները, չեղելի ժամանակներ են իմ գրչին: Ուղիղ-գեղեցիկի սիրտհար մասին գրեմ, երբ խոսեց դասնաբարձի Յուլյա Տեր-Չարությունյանի է վերաբերում: Որտեղից էլ սկսեմ, միտնում է՝ կյանքի 88 հասնունների միայն գունակուր տեղեր են իմ գրչին դաս լինելու, իսկ սեւ-մեծանակ նրա վառ ինքնուրույն ժամանակները, ու վառ ինքնուրույն ժամանակները, չեղելի ժամանակներ են իմ գրչին: Ուղիղ-գեղեցիկի սիրտհար մասին գրեմ, երբ խոսեց դասնաբարձի Յուլյա Տեր-Չարությունյանի է վերաբերում: Որտեղից էլ սկսեմ, միտնում է՝ կյանքի 88 հասնունների միայն գունակուր տեղեր են իմ գրչին դաս լինելու, իսկ սեւ-մեծանակ նրա վառ ինքնուրույն ժամանակները, ու վառ ինքնուրույն ժամանակները, չեղելի ժամանակներ են իմ գրչին: Ուղիղ-գեղեցիկի սիրտհար մասին գրեմ, երբ խոսեց դասնաբարձի Յուլյա Տեր-Չարությունյանի է վերաբերում: Որտեղից էլ սկսեմ, միտնում է՝ կյանքի 88 հասնունների միայն գունակուր տեղեր են իմ գրչին դաս լինելու, իսկ սեւ-մեծանակ նրա վառ ինքնուրույն ժամանակները, ու վառ ինքնուրույն ժամանակները, չեղելի ժամանակներ են իմ գրչին: Ուղիղ-գեղեցիկի սիրտհար մասին գրեմ, երբ խոսեց դասնաբարձի Յուլյա Տեր-Չարությունյանի է վերաբերում: Որտեղից էլ սկսեմ, միտնում է՝ կյանքի 88 հասնունների միայն գունակուր տեղեր են իմ գրչին դաս լինելու, իսկ սեւ-մեծանակ նրա վառ ինքնուրույն ժամանակները, ու վառ ինքնուրույն ժամանակները, չեղելի ժամանակներ են իմ գրչին: Ուղիղ-գեղեցիկի սիրտհար մասին գրեմ, երբ խոսեց դասնաբարձի Յուլյա Տեր-Չարությունյանի է վերաբերում: Որտեղից էլ սկսեմ, միտնում է՝ կյանքի 88 հասնունների միայն գունակուր տեղեր են իմ գրչին դաս լինելու, իսկ սեւ-մեծանակ նրա վառ ինքնուրույն ժամանակները, ու վառ ինքնուրույն ժամանակները, չեղելի ժամանակներ են իմ գրչին: Ուղիղ-գեղեցիկի սիրտհար մասին գրեմ, երբ խոսեց դասնաբարձի Յուլյա Տեր-Չարությունյանի է վերաբերում: Որտեղից էլ սկսեմ, միտնում է՝ կյանքի 88 հասնունների միայն գունակուր տեղեր են իմ գրչին դաս լինելու, իսկ սեւ-մեծանակ նրա վառ ինքնուրույն ժամանակները, ու վառ ինքնուրույն ժամանակները, չեղելի ժամանակներ են իմ գրչին: Ուղիղ-գեղեցիկի սիրտհար մասին գրեմ, երբ խոսեց դասնաբարձի Յուլյա Տեր-Չարությունյանի է վերաբերում: Որտեղից էլ սկսեմ, միտնում է՝ կյանքի 88 հասնունների միայն գունակուր տեղեր են իմ գրչին դաս լինելու, իսկ սեւ-մեծանակ նրա վառ ինքնուրույն ժամանակները, ու վառ ինքնուրույն ժամանակները, չեղելի ժամանակներ են իմ գրչին: Ուղիղ-գեղեցիկի սիրտհար մասին գրեմ, երբ խոսեց դասնաբարձի Յուլյա Տեր-Չարությունյանի է վերաբերում: Որտեղից էլ սկսեմ, միտնում է՝ կյանքի 88 հասնունների միայն գունակուր տեղեր են իմ գրչին դաս լինելու, իսկ սեւ-մեծանակ նրա վառ ինքնուրույն ժամանակները, ու վառ ինքնուրույն ժամանակները, չեղելի ժամանակներ են իմ գրչին: Ուղիղ-գեղեցիկի սիրտհար մասին գրեմ, երբ խոսեց դասնաբարձի Յուլյա Տեր-Չարությունյանի է վերաբերում: Որտեղից էլ սկսեմ, միտնում է՝ կյանքի 88 հասնունների միայն գունակուր տեղեր են իմ գրչին դաս լինելու, իսկ սեւ-մեծանակ նրա վառ ինքնուրույն ժամանակները, ու վառ ինքնուրույն ժամանակները, չեղելի ժամանակներ են իմ գրչին: Ուղիղ-գեղեցիկի սիրտհար մասին գրեմ, երբ խոսեց դասնաբարձի Յուլյա Տեր-Չարությունյանի է վերաբերում: Որտեղից էլ սկսեմ, միտնում է՝ կյանքի 88 հասնունների միայն գունակուր տեղեր են իմ գրչին դաս լինելու, իսկ սեւ-մեծանակ նրա վառ ինքնուրույն ժամանակները, ու վառ ինքնուրույն ժամանակները, չեղելի ժամանակներ են իմ գրչին: Ուղիղ-գեղեցիկի սիրտհար մասին գրեմ, երբ խոսեց դասնաբարձի Յուլյա Տեր-Չարությունյանի է վերաբերում: Որտեղից էլ սկսեմ, միտնում է՝ կյանքի 88 հասնունների միայն գունակուր տեղեր են իմ գրչին դաս լինելու, իսկ սեւ-մեծանակ նրա վառ ինքնուրույն ժամանակները, ու վառ ինքնուրույն ժամանակները, չեղելի ժամանակներ են իմ գրչին: Ուղիղ-գեղեցիկի սիրտհար մասին գրեմ, երբ խոսեց դասնաբարձի Յուլյա Տեր-Չարությունյանի է վերաբերում: Որտեղից էլ սկսեմ, միտնում է՝ կյանքի 88 հասնունների միայն գունակուր տեղեր են իմ գրչին դաս լինելու, իսկ սեւ-մեծանակ նրա վառ ինքնուրույն ժամանակները, ու վառ ինքնուրույն ժամանակները, չեղելի ժամանակներ են իմ գրչին: Ուղիղ-գեղեցիկի սիրտհար մասին գրեմ, երբ խոսեց դասնաբարձի Յուլյա Տեր-Չարությունյանի է վերաբերում: Որտեղից էլ սկսեմ, միտնում է՝ կյանքի 88 հասնունների միայն գունակուր տեղեր են իմ գրչին դաս լինելու, իսկ սեւ-մեծանակ նրա վառ ինքնուրույն ժամանակները, ու վառ ինքնուրույն ժամանակները, չեղելի ժամանակներ են իմ գրչին: Ուղիղ-գեղեցիկի սիրտհար մասին գրեմ, երբ խոսեց դասնաբարձի Յուլյա Տեր-Չարությունյանի է վերաբերում: Որտեղից էլ սկսեմ, միտնում է՝ կյանքի 88 հասնունների միայն գունակուր տեղեր են իմ գրչին դաս լինելու, իսկ սեւ-մեծանակ նրա վառ ինքնուրույն ժամանակները, ու վառ ինքնուրույն ժամանակները, չեղելի ժամանակներ են իմ գրչին: Ուղիղ-գեղեցիկի սիրտհար մասին գրեմ, երբ խոսեց դասնաբարձի Յուլյա Տեր-Չարությունյանի է վերաբերում: Որտեղից էլ սկսեմ, միտնում է՝ կյանքի 88 հասնունների միայն գունակուր տեղեր են իմ գրչին դաս լինելու, իսկ սեւ-մեծանակ նրա վառ ինքնուրույն ժամանակները, ու վառ ինքնուրույն ժամանակները, չեղելի ժամանակներ են իմ գրչին: Ուղիղ-գեղեցիկի սիրտհար մասին գրեմ, երբ խոսեց դասնաբարձի Յուլյա Տեր-Չարությունյանի է վերաբերում: Որտեղից էլ սկսեմ, միտնում է՝ կյանքի 88 հասնունների միայն գունակուր տեղեր են իմ գրչին դաս լինելու, իսկ սեւ-մեծանակ նրա վառ ինքնուրույն ժամանակները, ու վառ ինքնուրույն ժամանակները, չեղելի ժամանակներ են իմ գրչին: Ուղիղ-գեղեցիկի սիրտհար մասին գրեմ, երբ խոսեց դասնաբարձի Յուլյա Տեր-Չարությունյանի է վերաբերում: Որտեղից էլ սկսեմ, միտնում է՝ կյանքի 88 հասնունների միայն գունակուր տեղեր են իմ գրչին դաս լինելու, իսկ սեւ-մեծանակ նրա վառ ինքնուրույն ժամանակները, ու վառ ինքնուրույն ժամանակները, չեղելի ժամանակներ են իմ գրչին: Ուղիղ-գեղեցիկի սիրտհար մասին գրեմ, երբ խոսեց դասնաբարձի Յուլյա Տեր-Չարությունյանի է վերաբերում: Որտեղից էլ սկսեմ, միտնում է՝ կյանքի 88 հասնունների միայն գունակուր տեղեր են իմ գրչին դաս լինելու, իսկ սեւ-մեծանակ նրա վառ ինքնուրույն ժամանակները, ու վառ ինքնուրույն ժամանակները, չեղելի ժամանակներ են իմ գրչին: Ուղիղ-գեղեցիկի սիրտհար մասին գրեմ, երբ խոսեց դասնաբարձի Յուլյա Տեր-Չարությունյանի է վերաբերում: Որտեղից էլ սկսեմ, միտնում է՝ կյանքի 88 հասնունների միայն գունակուր տեղեր են իմ գրչին դաս լինելու, իսկ սեւ-մեծանակ նրա վառ ինքնուրույն ժամանակները, ու վառ ինքնուրույն ժամանակները, չեղելի ժամանակներ են իմ գրչին: Ուղիղ-գեղեցիկի սիրտհար մասին գրեմ, երբ խոսեց դասնաբարձի Յուլյա Տեր-Չարությունյանի է վերաբերում: Որտեղից էլ սկսեմ, միտնում է՝ կյանքի 88 հասնունների միայն գունակուր տեղեր են իմ գրչին դաս լինելու, իսկ սեւ-մեծանակ նրա վառ ինքնուրույն ժամանակները, ու վառ ինքնուրույն ժամանակները, չեղելի ժամանակներ են իմ գրչին: Ուղիղ-գեղեցիկի սիրտհար մասին գրեմ, երբ խոսեց դասնաբարձի Յուլյա Տեր-Չարությունյանի է վերաբերում: Որտեղից էլ սկսեմ, միտնում է՝ կյանքի 88 հասնունների միայն գունակուր տեղեր են իմ գրչին դաս լինելու, իսկ սեւ-մեծանակ նրա վառ ինքնուրույն ժամանակները, ու վառ ինքնուրույն ժամանակները, չեղելի ժամանակներ են իմ գրչին: Ուղիղ-գեղեցիկի սիրտհար մասին գրեմ, երբ խոսեց դասնաբարձի Յուլյա Տեր-Չարությունյանի է վերաբերում: Որտեղից էլ սկսեմ, միտնում է՝ կյանքի 88 հասնունների միայն գունակուր տեղեր են իմ գրչին դաս լինելու, իսկ սեւ-մեծանակ նրա վառ ինքնուրույն ժամանակները, ու վառ ինքնուրույն ժամանակները, չեղելի ժամանակներ են իմ գրչին: Ուղիղ-գեղեցիկի սիրտհար մասին գրե

Օսար գրողներ

- Չեք զրեղ լայն ծանալում ունեն անրոց աշխարհում: Չեք կարծիքով, ինչու են դրան գրվում մարդկանց:

- Ենթադրում եմ, որ գավառի մեջ ինչ-որ շեղանկան, համամարդկային բան կա: Իմ զրեղ աստեղային են, բայց արտիստական կերպով հայտնաբերում են, որ սեղային, ծխական ու գյուղական գրականությունը աստիճանի համամարդկային է:

- Ինչու են ձեր ստեղծագործություններն այդքան միջ թարգմանվել արաբերեն:

- Արաբերեն թարգմանվելն ինձ համար աստիճանի կարևոր է, և անհրաժեշտ է այլ լեզու: Դա մենքից աստիճան է հուզում ինձ: Ցավով, արաբական երկրների հետ մենք ունենում ենք դժվար կապ: Ըստ արաբ հասարակության չեն ցանկանում ձեռք մեկնել այն ամենին, ինչ գալիս է Խորհրդային անկախ այն բանից դրան հաջողակության են, քի՛ խաղաղություն և արդար: - Իրեն բան նախաձեռնել էլ այդ վիճակը օժտելու համար:

- «Պատմություն սիրո և մրտության» գիրքը այնքան թարգմանվում է արաբերեն: Այդ աշխատանքն իր վրա է վերցրել Չորջ Դուստի ընթացիկը: Պաղեստինցի այդ ուսանողին հեռախոսի հետ շփոթելով, աստիճանից կրակել էին ուղիղ զվարթ: Դա սեղի էր ունեցել այն դրանին, երբ նա հանգիստ գրում էր Երուսաղեմում: Խորհրդային ազդեցության են դրանից և իմ զրեղ երկու ազգերի բարեկամության կամուրջ դարձնելու նա ընթացիկ վեհանձն ուղևոր:

- Չեք կարծիքով, ինչ դերակատարում ունի անցյալն այս արաբաբանի արագալի համար:

- Անցյալը միշտ գերակայում է այստեղ, դա ստիճան դերակատարում է: Կարծում եմ, դա այս արաբաբանի ողորդական կողմնակից է: Մարդիկ ամեն ինչ հիշում են աստիճան լավ վիճակի: Երկուսն էլ՝ թե՛ արաբները, թե՛ հեռաները կրում են խոր ու դաժանիկ վերքեր:

- Արդյո՞ք երկու կողմերը մեծ է մի կողմ դնեն այդ հիշողություններն ու ներկան օժտելն համեմատել արդյունքով:

- Մենք կարող ենք դա անել, կարող ենք նաև մեր հիշողությունն օգտագործել որոշ արագալ կատարելու համար: Օրինակ, կարող ենք ասել, որ մեր խելովան, տրամաբան հիշողությունները մեզ համար կլինեն այլոց վերաբերվելու դասեր: Դա միակ ծանաղարհն է անցյալը օժտելու:

- Դու խոսեցիք ցավով ու սեղմված աստիճանով համաձայնության գալու մասին: Գնալով՝ երբեք երգանիկ վերջաբան:

- Ոչ, չեմ հավատում, որ այսօրվա ողորդական հավանաբանությունները երգանիկ ավարտ ունենան: Գիտնական դաստիարակ է այն է, որ դրան հավանաբանություններ են երկու արդար դաստիարակների միջև: Իրեն համաձայնություն կարող է նախապես զիջում, կարող է նախապես իրաժարում ինչ-որ բանից: Երկու կողմերն էլ դա կարող են համարել իրենց, և երկուսն էլ բավականին դաստիարակ ունեն իրենց համարելու: Այդպիսով փոխզիջումը կենսական անհրաժեշտ է թե՛ մեկի, թե՛ մյուսի համար: Չկան ոչ մի հաջողված փոխհամաձայնություն:

- Ինչու է արաբների ու հեռաների աստիճանը վերածվել միջազգային խնդրի:

- Երբ երեսն էի, դա բավականին մոտ էր Բեյրութի խնդրին՝ հարեանությունն ընդդեմ հարեանության: Գետ դա ներառված իտալիայի և արաբական երկրների հետ գոյություն ունեցող հավասարության մեջ, և դժբախտաբար, զուգահեռակա Մեծամասնի և իսլամի միջև գոյություն ունեցող խնդրին: Թույլ չվել միանգամից ասել, որ չեմ հավատում հաղթանակությունների բախմանը: Դա իսլամի և Իրանիության հավասարությունն է: Դրան մոտենալու ենք ընդդեմ թույլ մյուսներին:

- Դու հանդես ելել Գազայի հատվածում Խորհրդային ռազմական հարձակումների դեմ:

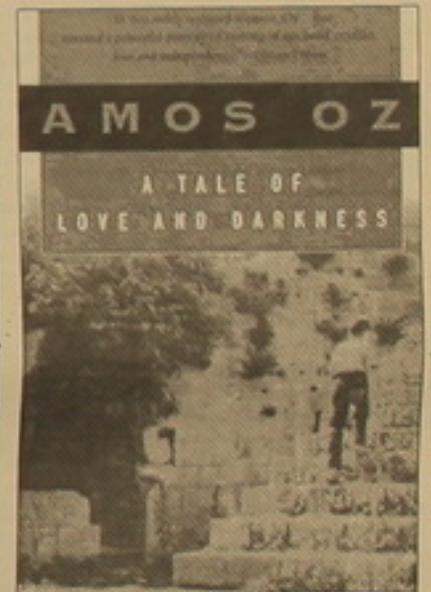
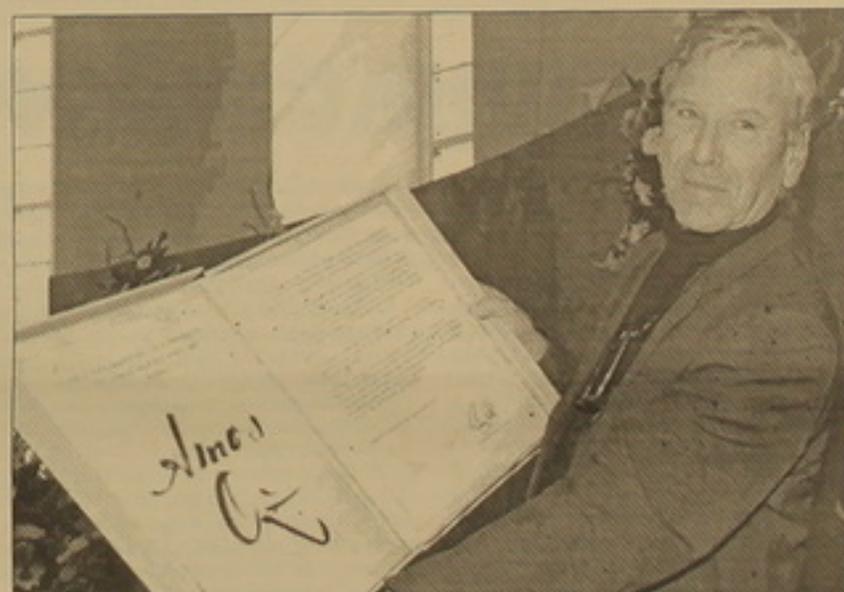
- Այդ հարձակումները Պաղեստինի անբող ժողովրդին, թերեզ նաև արաբական աշխարհին կմիակրեն Գնալի օրը, նա մասին կասեցնելի դրական հասարակական կարծիք: Եթե մեզ զգույն չլինենք, անդաման կհասնենք դրան: Դա աստիճան սեղի չունեցել, բայց կունենան:

- Չեք կարծիքով, ինչ են ցանկանում երկու ժողովուրդները:

- Իրանի ու Պաղեստինի արաբների մեծ մասը գիտի, որ վաղ թե՛ ու լինելու է երկու միություն, երկու մայրաքաղաք Երուսաղեմում, փաստականների վերադարձ, մեծաթիվ բնակավայրերի սեղանիություն: Երկու կողմն էլ գիտեն, նույնիսկ նրան, ում ստով չէ այդ ամենը:

Խորհրդային ժամանակակից գրող Ամու Օզը հեղինակ է ավելի քան 15 գրքի՝ թարգմանված մոտ 30 լեզուներով: 1998 թվականին նա արժանացել է Խորհրդային գրական «Օսկարին», իսկ 2005թ. Գերմանիայի Ֆրանկֆուրտ քաղաքում ստացել է Գյոթեի անվան մրցանակը, որը ժամանակին ընդունել է Զիգմունդ Ֆրոյդին ու Թոմաս Մանին: Օզը իտալական արդի գրականության լավագույն արձակագիրներից է: Նրա յուրաքանչյուր գրքի արձակագրությունն է Խորհրդային հասարակության ներքին լարումների, հոգեբան և աշխարհիկ հայացքների, մտեցումների: Ծնվել է 1939 թ. Երուսաղեմում՝ Արևելյան Եվրոպայից ներգաղթած մասնաբաժնի ընտանիքում: Լախնական կրթությունը ստացել է հոգեբան դոկտոր: 12 տարեկան հասակում Օզը հոգեկան հուսկու հարված է ստացել մոր ինքնասպանության դաստառով: Դրանից 3 տարի անց հեռացել է հայրական սնից՝ Թեյ-Ալիվից ոչ հեռու գտնվող Բիբլոսում աղբյուր և աշխատելու: Գետ ընդունվել է Երուսաղեմի հեռական համալսարան՝ ուսանելու գրականություն ու փիլիսոփայություն: Գրականությամբ զբաղվելու զուգահեռ զբաղվել է խաղաղականությամբ, հիմնականում՝ Պաղեստին-Խորհրդային հակամարտությամբ: Մամուլում լայնաբեր և հանդես է եկել Խորհրդային-իսրայելական հողվածներով, հեղինակ է ավելի քան 450 հոդվածների: Նա համարվում է Խորհրդային հեղինակավոր մասնաբաժնից, եղել է 1998 թվականին հիմնված «Խաղաղություն հիմա» շարժման նախաձեռնողներից: «Պաղեստին-Խորհրդային երկու դասերով է մայրը այս արաբաբանում: Մեկը Պաղեստինցի ժողովրդի դասերով է՝ ազատ և անկախ աղբյուր իր իրավունքի համար: Ամեն մի դարկեց մարդ դասավոր է աջակցել դրան: Երկրորդ դասերով է մոլեռանդ մահմեդականության կողմից՝ Խորհրդային Գազայի հատված, Լիբանանից մինչև Ռամալլա՝ Խորհրդային ոչնչացնելու ու հեռա ժողովրդին այնտեղից՝ վարելու համար: Ամեն մի դարկեց մարդ դասավոր է դասադասել այս երեսույթը»: 2002 թվականի ապրիլի 7-ին գրել է Ամու Օզը: Նրան ընդունված մրցանակներին օրեր ավելացավ նա մեկը՝ «Դեմ Դեյվիդ» միջազգային մրցանակը, որի մասին «Ազգ»-ը գրել է իր նախորդ համարներից մեկում («Ազգ», 05 մարտ, 2008): Ինչպես նշվել է, Օզը այդ մրցանակը ստացել է «անցյալի իրադարձությունները ստեղծագործաբար ներկայացնելու» համար: «Դեմ Դեյվիդ» մրցանակաբաշխությունն անցկացվում է «Դեմ Դեյվիդ հասարակության», Թեյ Ալիվի համալսարանի և Ֆրանսիացի մատուցողի նախարարության նախաձեռնությամբ: Մեկ միլիոն դոլարի մրցանակները ընդունում են այն անհատներին կամ հասարակություններին, որոնք անհրաժեշտ են Խորհրդային-իսրայելական հակամարտության միջնորդներին: Մրցանակի հանձնման դաստիարակյալ արարողությունը սեղի կունենա մայիսին, Թեյ Ալիվի համալսարանում՝ նախագահ Հիմու Պերեսի ներկայությամբ: Նկատի առնելով, որ Ամու Օզը անունն անձանոթ է մեր ընթերցող հասարակությանը, ստույգ թարգմանաբար ներկայացնում եմ նա հետամերկայան «Նյուդուի»-ին ներհանալի էլի վերջերս ունեցած հարցազրույցը:

ԻՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԴԱՐՂԱԾ ԵՐԱՅԱՆՔԸ ԴԱՌՆԱՂԱՆ Է ԼԻՆՈՒՄ

- Չեք զննահասմամբ, Մ. Նահանգներն օգնում է խաղաղության գործընթացին:

- Այո, կցանկանայի Մ.Նահանգների օժանդակությունը իսրայելական հասարակության Պաղեստինի հետ խաղաղ գոյակցության դաստիարակ կենսանք: Խորհրդային հաջողությունը միաժամանակ նախապես է նրան մղել մեծ խիզախությունների՝ հրաժարվելու գրավյալ արաբներից, դաստիարակյալ ամրություններից: Այդ իմաստով ոչ միայն Մ.Նահանգները, այլև անբող աշխարհը մեծ է օգնել երկու կողմերին՝ զուգահեռակա կենսական լայն մասնակցություն:

- Ի՞նչ կասեի Իրանի սղառնալիների մասին:

- Կարծում եմ, որ 10 կամ 15 տարի հետո ամեն մի երկիր, ցանկության դեպքում, կունենա մասսայական ոչնչացման միջոցներ, այնպես որ Իրանի ընդ մեծամասնիկը արևելք միանգամայն անօգուտ է: Անձնապես աստիճան վերջին կողմնակիցն է Պաղեստինի, և Իրանի դեմ: Պաղեստինը մահմեդական հոգե շարժում ունեցող միջուկային երկիր է, և հենց այդ դաստիարակ ինձ ավելի է նյարդայնացնում, և Իրանը:

- Սիոնիզմի ծրագիրն առ այսօր գործում է ու կենսունակ:

- Կարծում եմ, դա հաջողված դաստիարակ է, բայց և դաստիարակ՝ իրականություն դարձած ամեն մի երազանքի դեմ: Երազանքը վարդազույգ և անբախի դաստիարակ միակ ծանաղարհն այն իրական դարձնելուց հետո մնալն է: Դա ծածափ է ոչ միայն ազգաստեղծման, այլև նույն զրեղ, դաստիարակ սնկելու, կամ սեփական երեակությունը իրականացնելու աստիճանով: Սիոնիզմը իրականություն դարձավ և որոշ արդյունքներ հիասթափեցնող է: Դա միայն սիոնիզմի լուսն է:

- Խորհրդային վարչապետ Եհուդ Օլմերն անցած տարի ձեռք հրավիրել էր իր սուր: Ի՞նչ հարցեր էիք ունենում:

- Չեմ մտնում մեր գույքը, որովհետև դա մասնավոր խոսակցություն է: Միայն կարող եմ ասել, որ դա աստիճան ստիճան է այս երկրում: Կարող եմ զրոյանել, բանաստեղծներին հավիում է գրված-գրված մեծ-միկ և անկեղծ գույքը, հարցնում է, թե որտեղ է երկիր սխալ ուղիով գնացել: Նրան հիանում են գրողների դաստիարակներով և անստամ անբողաբան:

- Չեք կարծիքով, գրողները դեռևս արահայտում են հասարակության սոցիալական խնդիրը:

- Ավանդաբար հեռաները միշտ ակնկալիներ են ունեցել գրողներից, համարելով, որ նրանք ինչ-որ սեղ մարդարների ժառանգներն են: Անուշտ, ոչ մի գրող չի լսող այդպիսին լինել, ժամանակին նույնիսկ մարդարներից չի հաջողվել փոխել մարդար մասնակցությունը: Բայց ակնկալիները դեռևս մնում են:

- Ունե՞լ գրական ֆալսիտներ:

- Նախընտան գրվածքների գրադարակ չունեն, բայց Անուշտ Զեխուլը աստիճան ստիճան է ինձ, թերեզ ամենաստանոց: Նա ինձ ստիճան է ծիծաղել և արաստել երբեմն՝ այդ երկուսը միաժամանակ, ինչը փորձել եմ անել իմ «Պատմություն սիրո և մրտության» գրքում՝ զննել ողորդության և կասկածաբանության սահմանը: Սկսել եմ հավասար, որ ողորդությունն ու կասկածաբանությունը երկու արարք մոլորակներ են: Դրան միշտ երկու արարք դաստիարակներ են, որոշից կարող եմ դիտել մեր կյանքի միևնույն դաստիարակ:

- Ինչպե՞ս եք կառուցում ձեր ստեղծագործությունները:

- Ես դրան չեմ կառուցում: Գնականակի է լինում: Գլխի մեջ լսում եմ ինչ-որ ձայներ: Տիպարների, մարդկանց ձայներ: Զգիտեմ ուղիք են նրանք, բայց խոսում են գլխի մեջ և սկզբնապես նրանց ձայները չեն ծանաղան: Սակայն ի վերջո, երբ բավականին երկար են մնում ինձ հետ, դաստիարակ են միանգամայն ծանոթ ձայներն աստիճանաբար դաստիարակ են վերադարձ, իսկ այն ամենն ինչ անում

են միմյանց հանդեպ, դաստիարակ է սյուժե: Բայց դա միշտ սկսվում է թուր ձայների համահավալով:

- Երբ դու դեռահաս ել եղել, ձեր մայրը ինձնասպանություն է գործել: Երբեք լսում եք նրա ձայնը:

- Երբեմն, այո: Ննջեցյալների ձայները աստիճան են լսում, նրանք աստիճան են ինձ համար:

- Ի՞նչ է դաստիարակ, եթե մեկը չի ցանկանում լսել նրանց ձայնը:

- Այդ ձայները չլսելով կորցնում ես ամբողջ ու կյանքի մի մասը: Երբ գրում էի «Պատմություն սիրո և մրտության» գիրքը, ննջեցյալների հավիում էի իմ քնակարան՝ սուր խնդր: Նրանց ասում էի. «Նստեցի, ելել սուր խնդրն ու գուցեմ: Երբ դու ողջ էի, մենք աստիճան գուցեմ: Խոսում էիմ Խաղաղականությունից, ընթացիկ գործերից, բայց չէիմ գուցեմ այն բաներից, որոնք կարևոր էին ...Մեր գուցեցի ու սուրից հետո դու կհեռանայ: Դու չի մնա իմ ամեն կարելու: Բայց դու ժամանակ առ ժամանակ կարող եմ գալ ու սուր խնդր ինձ հետ»: Իմ զգացողությամբ, ննջեցյալների վերաբերվելու միշտ ձեռք առ է:

- Դու գրել եմ, որ երբիս ժամանակ ցանկացել եմ մեծանալ ու դաստիարակ զիր: Արդյո՞ք զիրն ավելի դիմացկուն է մարդուց:

- Դա ինձնասպանականության հետ կապված մի բան է: Ես վախեցած էի: Սարահախար եղած երբիս էի: 1940-ի սկզբին եվրոպայում հեռաների կոտորածների մասին լուրեր արդեն հասնում էին Երուսաղեմ: Օզը հազգեց եր նույն ժամանակահատվածում Երուսաղեմի հեռաներին ողորդած նախազգուցանում: Մասնում էի, որ ավելի արաբիկ կլինի մեծանալ ու դաստիարակ զիր, և աստիճան մարդ, որովհետև զիր լինելու դեպքում իմ կրկնօրինակ կկրկնվեր ինչ-որ հեռու գրադարանում, որտեղ հեռավոր երկրում:

Է թիվ

Ուր լուսարանումների: Եվ թե՛ կարգավ Սուրենյանի գրած, այնքա չե՛ք կարծիք Բոյաբի «Կարո»-ին:

Չի՞, հիմա, այստեղից եւ մի անի այստեղից ընծ ի՞նչ վե՛ծ կարող է լինել, որ վերածվի կարգին գրական բանավե՛ծի եւ ոչ թե՛ ժամ վիճարկության: Եվ Ռ. Գրիգորյանը, եւ Գ. Ածնյանը, եւ Ռ. Արիսակեսյանը մեղադրեցին գրականության ինստիտուտի անունից հանդես եկող նրա սեփական եւ ասացին՝ երեւել այս բացահայտումներն առաջինը գրականության ինստիտուտը անը կամ հանդես գալ այդ դիրքից եւ ոչ թե՛ հակառակ դիրք գրավել: Մինչդեռ գրականության ինստիտուտի սեփական անունով աշխատող մասնակիցները կարող են հեռավորում ինստիտուտից: Այս տեսակետից լինելով կարգավե՛ծի եւ նաեւ գրողների միության, գրականության անժողովների դիրքում: Վաղուց գրողների միությունը մեծ է կազմակերպող գրական վեճակաբանությունների, վեճակաբանությունների հարցերին ճշիվ ձևով մեծ համաձայնություն է ստանում: Եւ հարցն, մասնագիտական լուրջ խոսակցություն: Չի երևում հայ գրականության անժողովների հստակ դիրքում, որի սխալ վարչությունը 4. Գրքերիցանի անձն է ու

անհրաժեշտություն չի առաջացել» (էջ 3): Չի՞ առաջացել, որովհետեւ հետադարձումը ըստ համարման է Պարենցի նստածացել եւ դա առաջին իսկ տղերից՝ «հակասական», «սկանդալային» (էջ 5): Միայն Պարենցից հետո կանգնած մեկը կգրի. «Բայց ակնհայտ է, որ Պարենցին Կարսի հեռ կարող էր իրեն պարտավորել մեջ առանձին ջերմություն վա» (էջ 6), «Գրական է մի քանի՝ Պարենցի անհասկանալի ձևով գրած գրքերում Կարսի դերը լինել չի եղել...» (էջ 6), «Գրքեր նրան առհասարակ տր...» (էջ 7): «Մանկություն»-ը նրա համար դարձել է «բանաստեղծություն» (էջ 7): «16-ին գնում է կամավոր...» (էջ 8), ոչ թե՛ 16-ին, այլ 1915-ին: «Դանթեական առաստեղծ»-ը ազգային ուրեւ խնդիր չի շեղվում» (էջ 9): Լիվի հակառակ է: Խոսում է 1935-ի մասին. «Թվում է, այդ արհեստներն նա մեծ է լինել ծանր, սուղի վարկաբարի չէր օլիմպական աստված: Այնինչ, այդպես էր: Այնուհետ, խոսակցությունները անողական են նրա կյանքից: Կրակում է երիտասարդ աղջկա վրա...» (էջ 13): Մեր 1935-ը եւ ո՛ր 1926-ի կրակոցը: Եվ ապա այստեղից «սուղի»-ը մասնագիտացումներով կարելի է խոսել գրականության վարժարանի մասին, բայց ոչ Պարենցի: Ի՞նչ է նշանակում Պարենցի կյանքը ձեռնարկելով որոշ «սարսփեցական վար» (էջ 13): Նշանակում է՝ չհակասալ համարում: Ի վերջո, սխալաբան Տեյնո Ռասնի օրի-

նորից հավասարեցնում Չարյանին (ես էջ 90-91) եւ այս անգամ «հակասականություն» (էջ 90) տեսնում Պարենցի բացառիկ ուժի խառնում հանդիսացող «Գիր ճանապարհի»-ի ժողովրդական մեջ եւ վերսին փորձում առաջացում գտնել Չարյանի շարժարանական հողավե՛ծի համար: Անընթացություն կա նաեւ լուրջ հեղինակների հարցում: Բայց հիմա հարցը վերսին դա մասին չէ, այլ հետեւյալի: Դեռես Կարսի սարի սուղ գրականության ինստիտուտում լուսավորվեց «20-րդ դարի հայ գրականության մասնություն» հաստի, եւ դեկավար նշանակվեց Ա. Եղիազարյանը: Երկու սասնանյակ նա վասնել է մեծության միջոցները եւ չի կարողացել կազմակերպել այդ աշխատանքի սեղծումն ու տպագրությունը: Գրեմակարում էլ այն չի երևում: Իսկ այդտեղից լուրջ, միջոց աշխատանքը արդեն իսկ ճեղքված կլինի այսօրվա խոսակցության լուրջ անհասկանալի հարցեր: Այս կարգավե՛ծից եւս խոսելու լուրջ նյութ կա: Նա կանգնեց գործի կենտրոնում, ամեն ինչ ասել իր ձեռքը եւ գրականագիտական գործը ԳԱԱ օրգանակներում ու գրողների միությունում զննեց անկողնից անկողնով՝ նոր միջոցով մասնագիտացումներով չկողմնորոշվելու ակնհայտ փորձում, գործի կազմակերպման անընդունակություն: Որոշու առաջուց՝ Սիսյանի «Ամսիկ երկերի»-ի ժողովածուն (ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2002) սխալա-

բյկեցիվ» են, միայն իմն է օրբկեցիվ: Եվ առողջ ու սքալի դիրքից գրված «Գրականության ինստիտուտի համախոսականի հետեւում»-ը հողավե՛ծի հեղինակին ասվա է նույնտեղի «անձնական» գնահատական, փոխանակ ուսխատանք, որ մարդկային հարաբերությունների դեկավրից լուսավորումն զոնե մեկը կարողանում է դաստիարակել ճեմարտությունը: Այստեղ ախ ինստիտուտի սեփական ակնհայտ դաստիարակումն է Ռ. Արիսակեսյանի դիմաց, որին նա արդեն իսկ փորձում է ազատել աշխատանքից: Նա ըստական կրկնում է. «Ես գերադասում եմ փորձել հատկանշալ: հատկանշալ իրականությունը, այդ իրականության գործիչներին»: Մինչդեռ, արդեն մեծ է հասկացած լինել, հակասակ դեբոնում, դեռես չհասկացած, իրավունք չունեմ խոսակցության մեջ ներառվելու: Եվ երից միջոց է իմնագնահատականը. «Գրեմակար է, եւ սխալվում եմ»: Այո, սխալվում ես, եւ այդ սխալը փակում է մեր ընդհանուր առաջընթացի ճանապարհը: Միանգամայն իրավացի է Գ. Ածնյանը, որը Ա. Եղիազարյանին համարում է «դանեսներին Ուրույա դաստիարակ» եւ ակնկալում. «Ես այնպես ստիպեցիքներ չունեմ նրանից»: Ըստ նրա՝ ժամանակն է ազատագրվելու գրական այս վերջին «կոլեկտիվ», որը «անհուսուրե խճճվել է երկու միջակ գրողների մեջ»: Իսկ վերջերս էլ, հավասարիմ Կարոսիկյանի ավանդույթներին, հայնկել էր ուղղորդվող (ծախու) ընդդիմության կողմին:

Հոսող ժամանակը եւ ...

չինչ չատող հողավե՛ծ է: Այնպես այդպես չի կարելի գրել եւ լզուով դառնալով ներկայանալ հանրությանը:

Գաղափարական այս դասարանի մեջ հնարավորություն դիրքից հանդես եկող անձնակարգաբան ներկայացուցիչը գրականության ինստիտուտի սեփական, ինստիտուտի նորագույն երջանի հայ գրականության բանի վարիչ, ԳԱԱ ճեմարտության անդամ, մասնագիտական խորհրդի նախագահ, սարքեր բուհերի դասախոս, սարքեր դասիցների ճառախոս, բազմաթիվ ասեմախոսների գիտական դեկավար Ազատ Եղիազարյանն է, որը բացասական դիրք է կատարում գրական-գեղարվեստական մասնագիտացումն առողջացնում եւ առաջնություն գործում: Իհարկե, այս դեբոնում կարեւորություն է ստանում նաեւ նրա գրական հետադարձությունների ուղևը եւ նախափորձությունների ուղևը: Ինչպես Կարսի սարի սուղ, այնպես եւ այսօր, իր դաստիարակ գրողների մասն, նա ակնով դիրքում է, բայց ի՞նչ կարողություններով ու հնարավորություններով:

Բայց ես անում Ա. Եղիազարյանի հեղինակությանը լուրջ տեսակետ հանդիսական դիրքից 7-րդ դասարանի «Գրականություն» («Մանկական-Անձնային», Ե., 2006) դասագիրքը եւ Բալթիկից բաժնում կարծում, որ Աստղաբաշի ճակատամարտը տեղի է ունեցել 1920 թվականին (էջ 42), փոխանակ՝ 1918, ու Ա. Գալստյանը ծնվել է «Թախնի Երզնի Աղավաճաճ գյուղում (էջ 173): Մինչդեռ Գալստյանը ծնվել է Կարսից գյուղում: Պատկերացնել է մեծ, եւ Կարսից գյուղից Գրականության 7-րդ դասարանից ի՞նչ անկասկածի հայացվող մեծ է նախ իրեն այս սխալը հրանցնողին: Նույն կերպ մախաղ բաց նա կարող է ուսուցանել «Մաղախ» (էջ 18) սխալ ձևով: Նա կարող է սխալ տեղեկություն հարցրել, թե Բալթիկից գնդակահարեցին «Շիրազից Գրականության 7-րդ դասարանից» (էջ 43), թե Մահարում ակտիվ ազատեցին 1953-ին (էջ 92), մինչդեռ մեծ է լինի 1954 թ. հունիսի 21:

1997-ին ԳԱԱ «Գիտություն» հրատարակչությանը լուրջ տեսակետ նրա «Պարենցը եւ դաստիարակը: Անհրաժեշտ» գիրքը, որի տասնյակ սխալները ընդ տվեցին գրի գալիստության մեջ (ես «Բայց լեզու եւ գրականություն», 2002, թիվ 1-2, էջ 87-95): Դրան ոչ միայն փաստական, լեզվական սխալներ էին, այլեւ գաղափարական: Եվ ախ նույն գիրքը լուրջությունով լուրջ է տեսել նրա կամով եւ նրա՝ «Պարենցի երգերը: Երգե՛ք Պարենց» վերնագրով («Տիգրան Սեփ», 2007): Փոխվել են կազմն ու վերնագիրը, բայց սխալները շարունակվում են, ևսին որ ըստ նրա «Երկու խոսք»-ի՝ «Անգամ սարերի ընթացում գիրքը էականորեն վերանայելու

նակով բանը հասնում է Պարենցին այս անգամ ոչ թե՛ միասնական, այլ «կրկնակի սեռական» (էջ 17) հոյակապ եւ վերսին հայտարարել, թե Պարենցը սկանդալային էր եւ «այդտեղից էլ մնում է մինչեւ վերջ» (էջ 18):

Չընդունելով Պարենցի սեղծագործական զարգացման տեսարանությունը՝ անընդհատ օգտագործում է «մերին հակասություն» (էջ 34) անհիմն մասնագիտացումը եւ առաջնորդվում դրանով: Եվ անգամ, առանց հասկանալու, Պարենցի «Մեծ առօրյան»-ը նրան լայն բնորոշում է որոշ «ժամ զուր» (էջ 45) մի գործ: Խնդիր մարդ, որ Չարյանի, Բոյաբի եւ մյուսների համասարած գրող թողած՝ ընկել է Պարենցի ետեւից: Ով Պարենցի սեղծագործության գանկացած էջի կարող է սալ զուր բնորոշումը, նշանակում է նա ըստնական է Բոյաբին, ըստ ուրի՝ Պարենցը մի քանի է մեր գրականության ճանապարհին, նշանակում է նա ըստնական է Գ. Ածնյանին, ըստ ուրի՝ ի սարքություն Պարենցի «Երկանական լուսարագ»-ը ժողովածուի որոշագույն գծի մեր ուղևից մեծ է զարգանա տեսագծորեն հակասակ ուղևով: Իսկ այս «զուր»-ը, «խա»-ը, «ժամագծորեն հակասակ ուղև», նշանակում են, որ այդ մարդիկ Պարենց չեն հասկանում:

Նա երկար խոսակցություն է, բայց անհասկանալի կար ունի մեջ հետադարձ հարցի հեծ: Մինչ այդ ես մեկ դիտարկում, ինչը վերաբերում է Ա. Եղիազարյանի լեզվական արտահայտությանը: Նա ըստնական լեզուն սխալաբան է, օտարաբան, իսկ ո՛ր դարձական «գործն մասնագիտություն» է (էջ 12), փոխանակ՝ գործն: «Երբ նա 1927-ին հրատարակեց «Խմբակային ժողովրդական»-ը (էջ 44): Ուրեմն՝ ինչ... ուրեմն է: Նաեւ ճեմն, որ «Խմբակային ժողովրդական»-ը առաջին անգամ հրատարակվել է «Նոր ուղի» ամսագրի 1929 թ. 1-ին համարում, իսկ 1927-ին դեռես չէր էլ գրվել, որովհետեւ այն մեծ է ծնվել 1928-ին: Ախ այս արդյունահանական, փաստական, լեզվական սխալներից են գալիս նա բազմաթիվ վրիդաններ, այդտեղից է նաեւ գրականության ինստիտուտի անունից հրատարակած նամակի մեջ երկու անգամ «Ինչի՞ համար» սխալ ձևի օգտագործումը: Այդ սխալն ասել է նաեւ նրա «Պարենցը եւ դաստիարակը» գրի 65-րդ էջում: Ա. Եղիազարյանի տեսարանով սխալներն այստեղից գիտական հրատարակություններում մեծ է համախախտ ուղևը, որոշագույն դրան չնման ուղևը եւ դասագիրք, որովհետեւ նա «գիտական» խմբակային իր հայերեն կարգավ գիտի, ոչ էլ ծանոթ է հայ գրականությանը: Այս անդաստիարակական վերաբերումն է, որ նրան ուղևում է հավասարեցնել Պարենցին եւ Բոյաբին: Այդ վերաբերումն է, որ «Բայց նուրազյան գրականություն: Պարենցի արվագի» (ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2004) գրում նրան ասում է սխալից սխալ եւ Պարենցին

ես եւ գիտականորեն արտասվող գրի հրատարակությունը, իր իսկ գրքեր, որոնք լուրջ են տեսել ԳԱԱ հեղինակավոր հրատարակությունը:

Ախ այստեղից էլ այն հավանաբար դասական, որ ասել է «Ազգ»-ի «Մակույթ» հավելվածի հարցազուրկի մեջ:

Բացում ես թերթը եւ առաջին բանը, որ աչքի է զարնում, դարձյալ կողմից սխալն է: Ա. Եղիազարյանի սված գրողի անունը ոչ թե՛ Գալստյան Կոստանդյան է, այլ Գալստյան Կոստանդյան: Եվ սա վրիդակ չէ, այլ չիմացություն: Խոսում է գրականության ինստիտուտում սեղծվող հայ գրականության մասնագիտացման վեցահարյակի մասին, բայց «20-րդ դարի հայ գրականության մասնագիտացում»-ը 20 սարվա ընթացում սեղծել չկարողանալու նախադեպը հավաս չի նշանակում այս եւ համանուն այլ ձեռնարկումների հանդեմ: Գրականության ինստիտուտն ունի գիտական բազմաթիվ ներուժ, եւ միայն աշխատանքների միջոց կազմակերպման դեբոնում այն կարող է սալ իր արդյունքը, մի բան, որը, ինչպես տեսնում, նրա դեկավարությանը հնարավոր չէ: Իսկ Պարենցի երկերի գիտական նոր հրատարակությունից նա դարձյալ մեծ է հեռու մնա, որովհետեւ ոչ զարկաբար է իրենը լեզվապես հրատարակված եւ անհարմար այդ հարցը) եւ ոչ էլ որեւէ հայ է արել չարեցագիտության մեջ: Նրանը Գալստյանը է, որոշու, ինչպես իմն է գրում «բանվորական լայլ երգերի հեղինակ», նրանը Ֆական Եղիան է, ուրեմն Ֆական է: Այս հիմնը նա սեղծում է, որոշագույն անցի Չարյանի եւ Բոյաբի գովաբանմանը: Նա մի դիտարկում է անում, որը կրակ ուղևում է իր դեմ: Գրում է. «Դժբախտաբար հիմա ընդունված է երեւնալան թթ. գործիչների մասին խոսել առանց փաստերի ծանոթանալու...»: Այդ դժբախտությունն իրենն է, որովհետեւ իր անընդ որոնությունը ընթացում ոչ մի փաստ չհրատարակեց, դաստիարակ ոչ մի նյութ լուրջ աշխարհի համար, օգտակար իմ հրատարակումներից՝ ամեն կերպ խոսակցելով իմ անունը իրականություն: Այո, փաստերն անհեղախ լինելը գրականության մասնագրանի համար դժբախտություն է: Իր ընդդիմախոսների համար նա ընդգծում է 1920-1930-ական թթ. ժամանակը «հակասական» անհրաժեշտությունը, որի դաստիարակը առաջին հերթին իմն ունի, որովհետեւ հակասական նշանակում է ճանաչել, փորձելով անընդ նյութին, որը նրա համար սուկ երազան կարող է մնալ: Մոլեռանդությունը համարելով մարդու երկրյան «անձնատարաբար», վստահավոր կողմերից մեկը»՝ իր հերոսներին իմն է բնութագրում. «Չարյանն ու Բոյաբը թերեւս ամենաճեմարտներից էին»: Իր նույնականի հասնելու համար առաջնորդում է անգամ ժամանակի անձնագրում ու բարեկիր գրողի՝ Ասեփան Չոբյանի հուշերը Բոյաբի մասին («Նոր», 2006, թիվ 4): Բոլորը, ըստ նրա, «սու-

Հ. Գ. - Ես չգիտեմ երեւանում կամ արդյո՞ւ սուրբ Գրիգոր Լարեւկացու եւ սուրբ Լեւոնու Ընդհանուր անվան դպրոցներ եւ փողոցներ, բայց Գրայա Բոյաբի եւ Լարի Չարյանի անվան դպրոցներ կան, իսկ նրանց անունը կող փողոցները, ինչպես կանոնում, շարունակվում են իրար: Այո, ժամանակն է վերափոխումների...

(*) «Ազգ»-ի հետագա հավաքներից մեծում Կարոսի Արտեմյանն այս մասին հանդես կգա առավել հանգամանակից: Կար:

Մշակույթ

Եվս մեկով համալրվելու է հայկական մուլտֆիլմերի շարքը

1986 թվական, «Երեկոյան երեսակ», «Մուլտֆիլմերի ստուդիա»

Շայր ևս որդի ենգիրարյանները արվեստանոցում, 1985 թ.

«Շուր Երեսուն արի ամող սերունդն զերեցիկի աշխարհն է մեծեցնում եմի ենգիրարյանը՝ մասնագիտությամբ եւ կոչումով լինելով մանկավարժ եւ նկարիչ: Լա ամբողջովին նվիրվել է արվեստին, ավելի սուրճ՝ նկարչության ամենամասնական ժանրերից մեկին՝ ուղակապին: Մաղը, նա առօրյան, լուսավոր արտազան նկարչի ստեղծագործական ընդհանուր քննարկում են: Լա ԽՍՀՄ նկարիչների միության անդամ է: Միջազգային մրցույթներում ցուցադրված «Մշուհիզման» «Օլիմպիադա-80», «Բնությունը բուրդին է», «Փառ աշխատանքին» գործերը համարվել են լավագույնները: Լա ցուցադրանք երկու սասնակից ավելի զե-

նկանցնելու հարց է: Ըստ ծանր բնույթի «Դավիթը» լինելով մեր առատեղանկ առատեղանկ: Էստեղ նաեւ ձեռքի խնդիր կա: Գոր ստուդիաներում 700 մարդ է աշխատում 1, 20 ուղեւանոց ֆիլմի վրա, էլ չիստեղն այն առեղի գումարների մասին, որոնք ստանում են այդ ֆիլմին», սեղեկացրեց Յուրի Մուսաղյանը:

Մուլտֆիլմիկանոսի համոզմամբ, մեր երկրի հնարավորությունների դեղմում 10 ուղեւանոց մուլտֆիլմն էլ լիամեջ կարելի է համարել: «Չայասանը փոքր է, բյուրեղ՝ ճուրջ, հանդիսատեսն էլ փչ, բայց ավելի է կանոն: Մուլտֆիլմեր այսօր ստեղծվում են, բայց հիմնականում չեն ցուցադրվում հասունացրելու արդյունքներով: Արդյունքում՝ միջազգային ապարեզում ենրկայանալու Ըստ սահմանափակ հնարավորություններով հանդերձ, դրսում հայկական մուլտֆիլմերն ավելի ծանալված են, քան քուն երկրում: Լոր ստեղծվող ֆիլմերի ցուցադրման համար ահարածես համակարգը ձեւավորված է: «Նեմոսոր նկարիչն է իր գործը վերացավ, մյուս օղակներն էլ վկան», ասաց Նեմոսոր-մուլտֆիլմիկանոս Յուրի Մուսաղյանն ու փաստեց, որ հին ֆիլմերն էլ ցուցադրման սեղծիկական թայմաները չեն բավարարում, բայց այդ ուղղությամբ որոակի գործ արվում է 70 անուն հայկական մուլտֆիլմ վերականգնվում եւ թվայնացվում է: Մուլտֆիլմիկանոսը, կարեւորելով հայկական մուլտֆիլմիկանոսի զարգացման համար թելուզ դրսն ցուցադրումը, իրավադիրում հայտարարեց. «Եթե գրողին չեն կարողում ուրեմն գրողը չկա, Եթե Նեմոսորին չեն նայում՝ չկա Նեմոսոր»: Մինչդեռ առնվազն 5 Նեմոսոր-մուլտֆիլմիկանոս Յուրի Մուսաղյանի սեղծիկություններով չեն դարարում ֆիլմեր ստեղծել:

Մանկավարժ եւ նկարիչ՝ մասնագիտությամբ եւ կոչումով՝ նկարիչը՝ կարծիքների ներկայացուցիչ

դանկարչական գործերը նույնպես դիտվում են մեծ հետաքրքրությամբ՝ «Չկենով նայումուն», «Մեծակաց շողմանը», «Անհանային մրգեր», «Նայումունս նեմուն» եւ այլ գործեր:

«Չկենով նայումուն»

Այլ Ենգիրարյան. «Էդիկն ավելի Ըստ սոյոտեալիսական աշխատանքներ է կատարում, նա նկարներում գերակշռում է խոսափիլիսոփայական գաղափարը՝ խաչ, եկեղեցի, լուսավոր արտազան խորհրդանշող ծիլ, ամող սերունդ, բնորմալոված դյուսույններ: Սակայն որդյա ստեղծագործական շարունդը նրան թարավ արվեստի երկր Յուլանդիա»:

1984 թ., «Մուլտֆիլմերի դրսեր»

«Եմի ենգիրարյանը ջանք չի լնայում իր սաների մեջ զարգացնելու գերագիտական մասակ, սեր արվեստի նկատմամբ, գեղեցիկի զգացում, Ըստ դասում լավն ու բարին սեսնելու կարողություն: Նա աակվերները Ըստ են արժանացել հանրաթեական եւ միութեական մրցույթների դափնեկիրների կոչման»:

Այլ Ենգիրարյան՝ նկարիչի կիրքը.

«Գրուն արիների մեր համաեղ կանոն էմի արվեստում ին ներդրումը եւ կա: Լարերի համար մրգերի ընտրությունը, օղույնի համարությունն ամբողջովին ինն էլ քասնում: Մի անգամ եմըղ աղթասն ձկներ եր գնել, եւ երբ թայասնվում էր մարել դասն, հանկարծ ին մեջ մթն ձկնեց կսավին հանձնելու դրսն արժարափայլ թեփուկները: Չկենով համարչեղի ողմն հնամա ախն, դասարկ Ըստման, հայկական չարիներ, եւ այլսն ձկնեց՝ «Չկենով նայումուն»:

դասնեմահանում, անգամ փորագրում»:

1984 թվական, «Մուլտֆիլմերի դրսեր», «Ցուցադրում են նկարիչներ հայր եւ որդի ենգիրարյանները»

«Չայասանի ժուտնալիսի Ըստ կազմակերպված ցուցահանդես նվիրված էր Չայրենական դասերազմում սովեսական ժողովրդի հարթանակի 40-ամյակին: Մեծ ցուցադրակը Ըստմարված էր մանկավարժ-նկարիչներ Ըստ ենգիրարյանին եւ նա որդի էր դուարդին: Վերջինս արդեն երկրորդ անհասական ցուցահանդեսի հեղինակ էլ, աշխատում է հայաստան Արովանի անվան մանկավարժական ինստիտուտի գեղարվեստի ֆակուլտետում: Մանկավարժ-նկարիչն ունի արվեստի իր ուղույն աշխարհը՝ բանաստեղծական, փիլիսոփայական խորհրդով ու մտորմունքով՝ «Մեմալուր Նայումուն», «Լուրթյան մայն», «Եախրան», «Գարուն»:

Մուլտֆիլմերի Ըստ ենգիրարյանի աակները. «Դեռ երրորդ դասարանից ընկ. ենգիրարյանն ին մեջ սեսավ արտազան նկարչին եւ անհասնադիրուն ուղի հարթեց դեղի մեծ արվեստ: Այսօր ին աշխատանքները սեսնում, գնահատում են Գեղեսույնակիայում, Ուոմի-Գրայում, Մայլաղիայում, Անգլիայում, Գերմանիայում: Ուուցցիս ունով են ստեղծել իր սեսնությունն 1700-ամյակին նվիրված մետրոլյան սեսերի հուարմանը, որը կանգնեցված է հայ-ֆրանսիական դեսարմանսան աղբյուր»:

Անահիս ենգիրարյան. «Ինը արի հայրս մեզ հեծ էլ, բայց մեզ հեծ են նա ռունչն ու ողին: Նա ստեղծագործությունները ոգեծնչում են իր ժուտնալիսին: Այսօր ին որդի Դավիթը անցնում է դարձիկի ստեղծագործական ուղիով՝ դասնալու նա արվեստի Ըստմանակողը»:

ԱՄՈՒՄ Ե ԳԵՄԻՐՈՍՏԵՒ

Հակոբ Թերզյան. ո՞վ է նա

Շեքսպիր սեղծելությունները Ըստման ենի ֆրանսիայի համայնի «Յառաջ» օրաթերթի հունվարի 15-ի համարում տպագրված Մուրեն Շերիի հոդվածից:

Հակոբ Թերզյանը ֆրանսիայի ակադեմիական Ըստմանակներում ծանալված աստղագետ է, բազմակասակ մաթեմատիկոս, որն իր ծննդյան 80-ամյակն է թուրեղ անցյալ արվեստական համալսարանի մաթեմատիկայի եւ աստղագիտության ֆակուլտետը 1949-ին: Որո՞ ժամանակ Դուրի հայկական վարժարաններում ուղեւ ուուցցի դասնողակարելուց հետո 1956-ին ֆրանսիայ է գաղթել եւ այնտեղ ֆրանսիական հոլասակություն ստացել 1965-ին: Նույն արվեստ մայիսին Լիոնի համալսարանում դասաղանել է դոկտորական իր թեզը, որից հետո մեծ թափ են ստացել իր լուրջ հեծագրությունները Լիոնի աստղագիտությունում:

Երկու արի անց սեսնեցել է այդ աստղագիտության սեղծերի սեղակալի թայսնը: Նա հայաստանումների թվին են դասկանում 11 գնդաններ աստղագիտության, որոնք կուլվել են իր անունով: 1984-ին ընտրվել է Միջազգային աստղագիտության միության անդամ: 1968-1978 թվականներին վարել է Լիոնի Աստղագիտության ընկերության նախագահությունը: 1977-ին արժանացել է ֆրանսիայի Աստղագետների միության Աճի Ռեյնի մրցանակին: Իր հեծագրական 96 հոդվածները հրատարակվել են աստղագիտական զանազան թարբերակներում: Գաղտնագրության աղբյուրների թվում կատարելագործել է Լիոնի եւ Լիոնի աստղագիտությունների «խավարունի բար-

դասաղակներ», իրագործել է Աստղագիտության հիմնադրության փոփոխական ծիանանով լուսաղակը՝ եւ Աստղագիտության 1968-84-ին զանազան գիտական հեծագրական առաջնություններով գնցվել է Ա. Նահանգներում, Կանադայում, Ավստրալիայում, Ուուասասանում եւ Չայասանում:

Նա գյուտերի թվում է 710 փոփոխական աստղերի հայտնաբերումը: Դրանք գնցվում են 14 աստղագիտության մեջ կան նաեց Ըստմանում: Ըստմանում են գրանցված են Կանադայի եւ Մուսկովայի աստղագիտությունների կողմից: Նաեւ հայտնաբերումը 11 գնդաններ աստղագիտության, որոնցից երեղը «X ճառագայթների» արդյունքն է: Մրան նույնպես ցուցակագրված են ֆրանսիայի եւ այլազգի մասնագետների կողմից: Նորագույն հայտնագործություններից կարեւորագույնը «Կարիծ», «Օֆիոնա» եւ «Աղեղնավոր» համաստեղություններում 4430 ճուրհայտ կարծիք, փոփոխական աստղեր են, որոնցից 458-ը, ընտրիվ ամերիկյան IRAS արթանակի, հնարավոր է եղել ճագրել ուրբեւ «X ճառագայթների» արդյունք:

Գիտական բազմաթեղում կյանի ուղեթեր Հակոբ Թերզյանը, ըստ հոդվածագրի, նաեւ ցուցաբերում է համայնային ակնիվ գործունեություն: 1964-ին ծնողագրվել է սարկավազը: «Գաղտնագրության միջնաղայան հաղափարությունների վերաբերյալ» իր աշխատության համար արժանացել է «Խոտագյալ ուսումնասիրությունների վկայական»:

Հ. ՕՐՈՒՄԿՅԱՆ

Գիրք հայկական եւ գերմանական միջնադարյան գրականությունների մասին

ԳԳ զԱՄ Անունով Արեղյանի անվան գրականության ինստիտուտը համագործակցում է գերմանիայի հնագույն կրթությանից մեկը համալող Հայկեսեմերթի համալսարանի հեծ համասեղ կազմակերպելով 2 գիտաժողով՝ նվիրված հայկական եւ գերմանական միջնադարյան գրականություններին: Ըստ «Արմենոլոգի», գրականության ինստիտուտի սեղծերն Ազատ երիտաղայանը ասել է, որ գիտաժողովների արդյունքում այս արի գերմանիա-

յան տպագրության է դասասովում հայկական եւ գերմանական միջնադարյան գրականությունների մասին գիրք: Այն ստեղծվում է հայ եւ գերմանացի մասնագետների ջանքով եւ, ամենայն հավանակարությամբ, լույս կեսնի այս արեղյանից հայերեն եւ գերմաներեն լեզուներով: Ըստ Ա. երիտաղայանի՝ այս հոասարկությունը կարող է ստեղծական գիր դասնալ հասկարես գերմանացիների համար: Գիրքը հրատարակվում է Հայկեսեմերթի

համալսարանի հայագետների օգնությամբ, համալսարանի ֆինանսական աղակցությամբ: Ա. երիտաղայանի սեղծեկացմամբ, նախատեսվում է ավելի մեծ նախագծեր իրականացնել գերմանական համալսարանի հեծ հայ եւ գերմանական մակույթների համարական ուսումնասիրության նպատակով: Հայ-գերմանական 3-րդ գիտաժողովը նախատեսվում է կազմակերպել 2009-ին եւրոպական որեւ մեծ համալսարաններից մեկում:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի կողմից քրեադրամների փաթեթաթղթեր, մետադրամների վրադրոներ, հնամատի փաթեթաթղթեր ձեռք բերելու նպատակով կազմակերպվող հրադարանային մրցույթի մասին

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը հայտարարում է հրադարանային մրցույթ՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի կողմից քրեադրամի փաթեթաթղթեր, մետադրամների վրադրոներ, հնամատի փաթեթաթղթեր ձեռք բերելու նպատակով կազմակերպվող հրադարանային մրցույթի մասին: Մրցույթին կարող են մասնակցել Հայաստանի Հանրապետությունում գրանցված իրավաբանական անձինք, ունենալ համապատասխան ֆինանսական և օրենսդրական կարողություններ: Հայաստանի Հանրապետության հարկային և սոցիալական արտոնվարչության վճարների գծով: Մրցույթային առաջարկությունները անհրաժեշտ է ներկայացնել Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի 0010, Վազգեն Ասրադյանի փողոց 6: Մրցույթային հայտերի ընդունման վերջին ժամկետն է 2008թ. ապրիլի 14 -ին, ժամը 17:00: Մրցույթի հայտերի բացման օրն ու ժամն է 2008թ. ապրիլի 17-ին, ժամը 17:00: Մրցույթի արդյունքների ամփոփման միաց հրավիրվում է 2008թ. ապրիլի 21-ին, ժամը 17:00: Մրցույթին մասնակցելու հրադարանային ծանուցումը հրադարանված է Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի ինտերնետային ՎԵԲ կայքում (www.cba.am): Մրցույթին մասնակցելու ծանուցումը, ինչպես նաև լրացուցիչ տեղեկություններ ստանալու համար ցանկացողները կարող են դիմել Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի կանխիկ դրամով գործառնությունների վարչություն՝ հեռ. 58-92-66, ներքին՝ 04-00: ԿՐ մամուլի ծառայություն

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ՄՐԱՎՅԱՅԻՆ ԲԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

«Պեսական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (դասվորատու) «ՊԳԳ-ՄԲԱՊԾԲ-08/5» ծանկազմով կազմակերպում է մրցակցային բանակցություններ՝ «ՄԵՎԱՍԾ» ՊՈԱԿ-ի կարիքների համար ավտոմեքենայի ձեռքբերման նպատակով: Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 750 ՀՀ դրամ փոխանցել «Արշիմիդիլեսթրանկ»- «ԲԵԳ-ԳԱԼ» ՄԴԸ-ի N 247230066158 հաշվառմանին և սույն հայտարարության հրադարանային օժանդակող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել դասվորատուին հեծելալից հասցեով՝ Բ. Երևան, Կոմիտասի թ., 54/բ, հեռ.՝ 28-93-25, Ա. Մարգարյանին: Հրավերն անձինք սրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում նաև անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը մեք է ներկայացնել մինչև դրանց բացման դաշի՝ սույն հայտարարության հրադարանվելու օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրվա ժամը՝ 11:30-ն:

«Պեսական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (դասվորատու) «ՊԳԳ-ՄԲԱՊԾԲ-08/6» ծանկազմով կազմակերպում է մրցակցային բանակցություններ՝ «ԹՎԱԿ» ՓԲԸ-ի կարիքների համար ավտոմեքենայի ձեռքբերման նպատակով: Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 750 ՀՀ դրամ փոխանցել «Արշիմիդիլեսթրանկ»- «ԲԵԳ-ԳԱԼ» ՄԴԸ-ի N 247230066158 հաշվառմանին և սույն հայտարարության հրադարանային օժանդակող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել դասվորատուին հեծելալից հասցեով՝ Բ. Երևան, Կոմիտասի թ., 54/բ, հեռ.՝ 28-93-25, Ա. Մարգարյանին: Հրավերն անձինք սրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում նաև անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը մեք է ներկայացնել մինչև դրանց բացման դաշի՝ սույն հայտարարության հրադարանվելու օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրվա ժամը՝ 12:20-ն:

Table with 2 main sections: 1. ՀԱՇՎԱՐԱՆԱԿԱՆ ԿԱՇՎԱԿՈՒՄ (սև 01.01.2008 թ.) and 2. ՑՊԱՆԱՆԱԿԱՆ ՄՈՂՈՒՆԵՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ԿԱՇՎԱԿՈՒՄ (01.01.2008). Includes sub-tables for 'ՍՊՈՒՄ' and 'ՊԱՍՍՊԻ' with columns for 'Տող' and 'Կազմակերպության (ժամանակա-երթված) վերջին'.

Table with 2 main sections: 1. ՀԱՇՎԱՐԱՆԱԿԱՆ ԿԱՇՎԱԿՈՒՄ (սև 01.01.2008 թ.) and 2. ՑՊԱՆԱՆԱԿԱՆ ՄՈՂՈՒՆԵՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ԿԱՇՎԱԿՈՒՄ (2007 թ., թար). Includes sub-tables for 'ՍՊՈՒՄ' and 'ՊԱՍՍՊԻ' with columns for 'Տող' and 'Կազմակերպության (ժամանակա-երթված) վերջին'.

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՄՐԱՎՅԱՅԻՆ ԲԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

«Պեսական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (դասվորատու) «ՊԳԳ-ՄԲԱՊԾԲ-08/7» ծանկազմով կազմակերպում է մրցակցային բանակցություններ՝ «ԷՆԵՐՊՈՒՆԵՍ ԾԻԳ» ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱՐԿԻ ԿԱՐԻՔՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ ԱՎՏՈՄԵՔԵՆԱԿԻ ձեռքբերման նպատակով: Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 750 ՀՀ դրամ փոխանցել «Արշիմիդիլեսթրանկ»- «ԲԵԳ-ԳԱԼ» ՄԴԸ-ի N 247230066158 հաշվառմանին և սույն հայտարարության հրադարանային օժանդակող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել դասվորատուին հեծելալից հասցեով՝ Բ. Երևան, Կոմիտասի թ., 54/բ, հեռ.՝ 28-93-25, Ա. Մարգարյանին: Հրավերն անձինք սրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում նաև անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը մեք է ներկայացնել մինչև դրանց բացման դաշի՝ սույն հայտարարության հրադարանվելու օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրվա ժամը՝ 14:20-ն:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԳՆԱՆՑՄԱՆ ՀԱՐՅՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

«Պեսական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (դասվորատու) «ՊԳԳ-ԳՂԱԾԲ-08/13» ծանկազմով կազմակերպում է գնանձան հարցում՝ ՀՀ արդարադատության նախարարության կարիքների համար Հայաբյան 41ա հասցեում գտնվող ՇԵՆԻԿ կառուցված վերանորոգման նախագծաիտեսագրական աշխատանքների ձեռքբերման նպատակով: Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 1000 ՀՀ դրամ փոխանցել «Հայրիդիլեսթրանկ»- ՓԲԸ, «Հայրիդիլեսթրանկ» ՓԲԸ-ի N 1150000088680300 հաշվառմանին և սույն հայտարարության հրադարանային օժանդակող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել դասվորատուին հեծելալից հասցեով՝ Բ. Երևան, Կոմիտասի թ., 54/բ, հեռ.՝ 28-93-25, Ի. Ջոզայայանին: Հրավերն անձինք սրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում նաև անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը մեք է ներկայացնել մինչև դրանց բացման դաշի՝ սույն հայտարարության հրադարանվելու օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրվա ժամը՝ 12:00-ն:

«Պեսական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (դասվորատու) «ՊԳԳ-ԳՂԾԾԲ-08/18» ծանկազմով կազմակերպում է գնանձան հարցում՝ ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության կարիքների համար ինժեներին ցանցի մուտքի արտադրանքի ծառայությունների ձեռքբերման նպատակով: Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 625 ՀՀ դրամ փոխանցել «Արշիմիդիլեսթրանկ»- «ԲԵԳ-ԳԱԼ» ՄԴԸ N 247230066158 ՀՀ-ին և սույն հայտարարության հրադարանային օժանդակող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել դասվորատուին հեծելալից հասցեով՝ Բ. Երևան, Կոմիտասի թ., 54/բ, հեռ.՝ 28-93-25, Ի. Ջոզայայանին: Հրավերն անձինք սրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում նաև անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը մեք է ներկայացնել մինչև դրանց բացման դաշի՝ սույն հայտարարության հրադարանվելու օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրվա ժամը՝ 12:00-ն:

«Պեսական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (դասվորատու) «ՊԳԳ-ԳՂԾԾԲ-08/19» ծանկազմով կազմակերպում է գնանձան հարցում՝ ՀՀ արդարադատության առընթեր մատակարարության շրջանակի կարիքների համար «ԱՆՏԵՆԱԿԱՆ ՀԱՏԱՆԵՂԻՍՏՐԱՆԿ» ԲԱՐՏԵՐԻ ԺՅՈՂՈՎ ԿՐՄԱՆԱԿԱԿԱԿԻՆ ՀԵՌՈՍԱՏԱԿԻՄԵՆԻ ԸՆԴՈՒՆՄԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒՄՆԵՐԻ» ձեռքբերման նպատակով: Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 625 ՀՀ դրամ փոխանցել «Արշիմիդիլեսթրանկ»- «ԲԵԳ-ԳԱԼ» ՄԴԸ N 247230066158 ՀՀ-ին և սույն հայտարարության հրադարանային օժանդակող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել դասվորատուին հեծելալից հասցեով՝ Բ. Երևան, Կոմիտասի թ., 54/բ, հեռ.՝ 28-93-25, Ի. Ջոզայայանին: Հրավերն անձինք սրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում նաև անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը մեք է ներկայացնել մինչև դրանց բացման դաշի՝ սույն հայտարարության հրադարանվելու օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրվա ժամը՝ 15:30-ն:

Table with 2 main sections: 1. ՀԱՇՎԱՐԱՆԱԿԱՆ ԿԱՇՎԱԿՈՒՄ (սև 01.01.2008 թ.) and 2. ՑՊԱՆԱՆԱԿԱՆ ՄՈՂՈՒՆԵՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ԿԱՇՎԱԿՈՒՄ (01.01.2008). Includes sub-tables for 'ՍՊՈՒՄ' and 'ՊԱՍՍՊԻ' with columns for 'Տող' and 'Կազմակերպության (ժամանակա-երթված) վերջին'.

Table with 2 main sections: 1. ՀԱՇՎԱՐԱՆԱԿԱՆ ԿԱՇՎԱԿՈՒՄ (սև 01.01.2008 թ.) and 2. ՑՊԱՆԱՆԱԿԱՆ ՄՈՂՈՒՆԵՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ԿԱՇՎԱԿՈՒՄ (2007 թ., թար). Includes sub-tables for 'ՍՊՈՒՄ' and 'ՊԱՍՍՊԻ' with columns for 'Տող' and 'Կազմակերպության (ժամանակա-երթված) վերջին'.

Table with 2 main sections: 1. ՀԱՇՎԱՐԱՆԱԿԱՆ ԿԱՇՎԱԿՈՒՄ (սև 01.01.2008 թ.) and 2. ՑՊԱՆԱՆԱԿԱՆ ՄՈՂՈՒՆԵՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ԿԱՇՎԱԿՈՒՄ (2007 թ., թար). Includes sub-tables for 'ՍՊՈՒՄ' and 'ՊԱՍՍՊԻ' with columns for 'Տող' and 'Կազմակերպության (ժամանակա-երթված) վերջին'.

Table with 2 main sections: 1. ՀԱՇՎԱՐԱՆԱԿԱՆ ԿԱՇՎԱԿՈՒՄ (սև 01.01.2008 թ.) and 2. ՑՊԱՆԱՆԱԿԱՆ ՄՈՂՈՒՆԵՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ԿԱՇՎԱԿՈՒՄ (2007 թ., թար). Includes sub-tables for 'ՍՊՈՒՄ' and 'ՊԱՍՍՊԻ' with columns for 'Տող' and 'Կազմակերպության (ժամանակա-երթված) վերջին'.